

ОСИГУРАЊА ГЛАС ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

ГОДИНА XL • БРОЈ 19 • БЕОГРАД, 15. ОКТОБАР 2008. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

Олимпијада трећег доба: Бранка Веселиновић и Фрањо Михалић примају дипломе од Василија Белобрковића

У ЖИЖИ

Колико ко издваја
за будуће пензије

МАЂАРИ НАЈВИШЕ,
ИСЛАНД НАЈМАЊЕ

• Стране 6 и 7

АКТУЕЛНО

Траже измену
пореских прописа

КАМАТЕ ЗА
ДУЖНИЧКО РОПСТВО

• Страна 8

ГОВОРНИ АУТОМАТ

0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА

011/30-60-680

0 – 24h

РЕЧ ГЛАВНОГ УРЕДНИКА

Поштовани читаоци,

Ваш и наш лист од овог броја, као што видите, излази на повећаном броју страна и у боји.

На ове промене одлучили смо се у четрдесетој години постојања листа, желећи да Вам понудимо још разноврснији садржај и лепше „упакован“. Редакција је и у минулим деценијама, уз релативно мала средства, успевала да унапређује лист и садржајно и графички, што сте, очигледно, приметили тражећи да и Вашу адресу уврстимо на листу прималаца. Тако смо стигли до тиража од 20.000 примерака који, према проценама, прочита око 80.000 људи. Лист се, као што знате, бесплатно шаље не само на Ваше, већ и на адресе многобројних удружења, установа, институција, организација...

Проценили смо да смо, за ових четрдесет година, довољно одрасли да – обучемо ново рухо. Посебно што смо то успели без издвајања додатних средстава. Од Вас очекујемо да нам и убудуће својим предлозима помажете да останемо лист који нуди одговоре на многе Ваше недоумице, први Вам пружа информације за које сте егзистенцијално заинтересовани, бележи и оно што се Вама дешава, а још, надамо се, стигне и да Вас разоноди.

Ваша,
Славица Чедић

ЗАБАВНА СТАТИСТИКА

УЖИВАЈУ СТАРОСНУ ПЕНЗИЈУ

МУШКАРЦИ: 16 ГОДИНА

ЖЕНЕ: 18 ГОДИНА

ПЕНЗИОНИШУ СЕ ПОСЛЕ

МУШКАРЦИ: 36 ГОДИНА СТАЖА

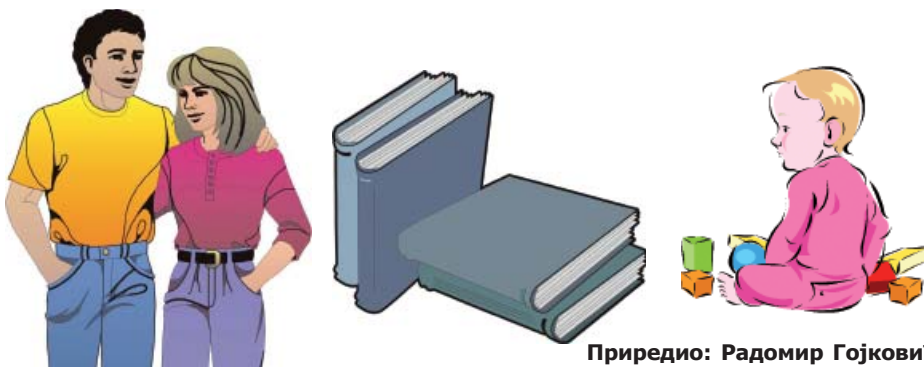
ЖЕНЕ: 31 ГОДИНЕ СТАЖА

ПОЧИЊУ ДА РАДЕ

МУШКАРЦИ: СА 23 ГОДИНЕ ЖИВОТА

ЖЕНЕ: СА 26 ГОДИНА ЖИВОТА

Приредио: Радомир Гојковић

СВЕ БЛИЖЕ ОКТОБАРСКО
УСКЛАЂИВАЊЕ

Повишица највише 14,5 ОДСТО

Током септембра трошкови живота су порасли 0,9 одсто и – пензионери су све ближи сазнању коликој повишици могу да се надају од октобарске пензије: још само да се, за неколико дана, „преброји“ како су прошли запослени у септембру, односно какве су им биле коверте у односу на август, и биће јасно колико ће порастати вредност чекова.

Досад је постало извесно само да од нагађаних 17 одсто, или нешто мало нижег постотка повишице нема ништа. Засад је сигурна ванредна десетина коју је др Јован Кркобабић изборио у име изборног коалиционог договора, а према кретању трошкова живота и зарада од априла, па и прилива доприноса на септембарске плате, редовно октобарско усклађивање могло би да буде између 4,3 и 4,5 одсто. Буде ли тако, више од 800.000 пензионера чије надлежности не прелазе заједнички просек добиће уз први октобарски чек повишицу највише до 1.500 динара, док ће око 54.000 оних с најнижим, гарантованим пензијама поштари „обрадовати“ с додатних 700 динара; за више од 215.000 паора с примањима до најнижих пензија први октобарски чек ће отежати највише око 500 динара; само 46 (и словима: четрдесет шесторо) прималаца највиших пензија моћи ће од прве октобарске повишице да проведу викенд у некој од бања, али то неће изменити заједничку судбу 1,6 милиона пензионера у овој земљи: много буке око мало повишице...

Важније је што ће она, толика колика је, стићи и уз други октобарски чек, па и за новембар и децембар. Шта ће затим бити, неизвесно је. Збуњивање

пензионера се наставља. По садашњем закону, већ од 1. јануара пензије би требало да се ванредно ускладе да би се довеле до нивоа од 60 одсто зарада. Из кабинета вицепремијера др Кркобабића најављују скорашње измене пензијског закона којима би се пензије већ идуће године довеле, прво, до 65 одсто зарада (а на крају 2009. и до нивоа 70 процената): да ли од 1. априла или од 1. јула, али би то свакако значило нову пензионерску повишицу. Из Министарства финансија, међутим, поново туш за најстарије: пензије до 70 одсто зарада да – али сигурно не у следеће две године.

– Меморандум о буџету за наредну годину предвиђа постепен прелазак на усклађивање према тзв. швајцарској формули која подразумева 50 одсто усклађивања према расту зарада и 50 одсто усклађивања пензија према расту трошкова живота, односно инфлације – изјавила је за „Вечерње новости“ помоћник министра финансија Јелена Ранчић.

Шта ће бити, видеће се. Срећом, бар је октобарско усклађивање близу.

С. Ч.

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ „ГЛАСА
ОСИГУРАНИКА“

Подршка новом руху

Чланови Издавачког савета нашег листа подржали су досадашње помаке у садржају и графичком изгледу „Гласа осигураника“. На седници одржаној 6. октобра оцењено је да је лист у протеклом периоду оправдао очекивања. Проширен је круг тема којима се редакција бавила, посебно оним за које су заинтересовани осигураници (по којима, уосталом, наш лист и носи име), како запослени, тако и приватници и пољопривредници који су од почетка године сви у истом Фонду ПИО.

Издавачки савет је сугерисао да „Глас осигураника“ настави да се бави најављеном реформом пензијског система, информисујући читаоце о искуствима других земаља у овој области, као и ставовима домаће стручне јавности. Прелазну оцену добило је и писање о положају пензионера, проблемима неплаћања доприноса, рада на црно и запошљавања.

Због интересовања популације која чита наше новине, предложено је да се настави са писањем о актуелним здравственим темама и новостима у овој области.

Чланови Издавачког савета саветовали су Сектор за односе с јавношћу, у оквиру кога је редакција „Гласа осигураника“, да повремено организује сусрете, а можда и едукацију новинара који прате систем пензијско-инвалидског осигурања имајући у виду сложеност ове проблематике.

Да подсетимо, председник Издавачког савета је др Зоран Стојиљковић (УГС Независност), а чланови Горан Лончар, директор РФ ПИО, Марија Тодоровић (Савез пензионера Србије), Милан Ненадић (Савез пензионера Војводине), Божидар Цекић (Савез инвалида рада), Душан Вуковић (СССС), др Татјана Ракоњац-Антић (Економски факултет) и Александра Банић (РФ ПИО).

ОСИГУРАНИКА
ГЛАС

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско и
инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР: Горан Лончар. **ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:** Славица Чедић, e-mail: scedic@pio.rs
РЕДАКЦИЈА: Булевар уметности бр. 10, 11070 Београд, **СЕКРЕТАРИЈАТ:** 011-2017-437 факс: 2017-418
РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ: Житни трг бр. 3, 21000 Нови Сад, **ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:** Ика Митровић,
021-487-7789, факс: 021-6624-359, e-mail: ika.mitrovic@piovoj.rs

ШТАМПА: ЈП Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ: 011-2017-438

Рукописи и фотографије се не враћају

Електронско издање: www.pio.rs/glas-osiguranika

Помоћ београдским пензионерима

У градском буџету је обезбеђено 260 милиона динара за исплату прве рате помоћи београдским пензионерима чија су примања испод 13.000 динара, изјавили су градски званичници.

Како је градоначелник Драган Ђилас најавио почетком месеца у посети Дневном центру и Клубу за старије „Чукарица 1“, намера је да се оваквим пензионерима ублажи скупоћа живота у престоници исплатом годишње помоћи од 16.000 динара у неколико рата. Милан Кркобабић, заменик градоначелника, прецизирао је да ће ову помоћ добити сви пензионери са ниским примањима – било да су бивши запослени, земљорадници и занатлије, старосни, инвалидски, породични или војни пензионери.

Тренутно се разматра колика би могла да буде прва рата и како би била исплаћивана. Првобитно се процењивало да би право на ову помоћ могло да има око 54.000 пензионера у престоници и да би њена прва транша могла да буде 4.000 динара.

Подаци Фонда ПИО, међутим, показују да у Београду само из категорије запослених око 53.000 пензионера прима мање од 13.000 динара, да од 11.550 пензионисаних пољопривредника свега 85 има пензије изнад 12.500 динара, док би на ову помоћ могло да рачуна и око 2.600 пензионисаних занатлија. Када се додају и војни пензионери, којих највише живи у Београду, али са, истина, нешто вишим припадностима од колега цивила, видеће се коликој своти би, и када, могао да се нада свако од њих.

Нови Савет за реформу

Др Јован Кркобабић, потпредседник Владе Србије, именован је за новог председника Савета за реформу система пензијског осигурања.

Према одлуци Владе, објављеној у „Службеном гласнику“, заменик

председника је Расим Љајић, министар рада и социјалне политике, а чланови др Диана Драгутиновић, министар финансија, и Градимир Ненадовић, директор Републичког секретаријата за законодавство.

Награда Петру Манојловићу

На свечаности у Скупштини града Београда поводом 1. октобра, Међународног дана старих, Петру Манојловићу, социјалном раднику и потпредседнику Геронтолошког друштва Србије, додељена је награда за животно дело.

Петар Манојловић (1924) професионално се бави пуне 62 године проблематиком старења и старости и унапређивањем социјалне сигурности и квалитета живота у старости. Више од 50 година је волонтерски ангажован у хуманитарном раду. У Геронтолошком друштву Србије је ангажован од његовог оснивања – пуних 35 година, а више пута је именован за члана Савета Владе Републике Србије за питање старења и старости.

Конкурс за запошљавање инвалида

Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова у сарадњи са Националном службом за запошљавање расписао је конкурс за доделу средстава из програма новог запошљавања инвалидних лица са територије Војводине. За ову сврху је одређено 3,5 милиона динара којима ће се годину дана финансирати бруто трошкови зараде запослених ин-

валида. Субвенције су намењене послодавцима који у радни однос примају (једно или више) лица са инвалидитетом пријављена на тржиште рада, уз услов да им је седиште у Војводини, да нису под стечајем и да измирују обавезе за социјално и пензијско осигурање. Захтев може да се преда надлежном покрајинском ресору до 7. новембра.

Већа заштита инвалида рада

Савез инвалида рада Војводине и даље ће истрајавати на враћању делимичне инвалидности у Закон о ПИО, као и на већој законској заштити запослених инвалида рада, кроз обавезу послодавца да их распореди на радно место према утврђеној радној способности, и посебно приликом израде социјалних програма – дужим периодом останка у предузећу или вишом отпремнином, речено је на

недавном саветовању у Новом Саду уприличеном за представнике општинских организација Савеза инвалида рада Војводине.

Свима отпремнина из буџета

После радника крагујевачке „Заставе“, и остали запослени у друштвеним предузећима који буду проглашени технолошким вишком у процесу приватизације, а до услова за пензионисање им је остало пет и мање година, моћи ће да рачунају на поприличну отпремнину из буџета. На предлог Министарства економије, Влада је усвојила одлуку да ће они из буџета добити суму једнаку збиру шестоструке просечне месечне републичке зараде (према последњем објављеном податку) и 60 одсто зарада за сваки преостали месец до испуњавања

првог услова за пензију. Практично, коме је до пензије остало пет година, сада би на име буџетске отпремнине (према августовском републичком просеку зараде) могао да „укњижи“ и до 1.844.000 динара или око 23.000 евра.

Према званичним подацима Агенције за приватизацију, у реструктурисању се налазе 52 предузећа у Србији. Нема тачних података о броју запослених у њима који испуњавају потребне услове за добијање овакве отпремнине, али се незванично процењује да би их могло бити око 30.000.

Скуп лекара вештака

На Палићу је одржано редовно годишње Саветовање лекара вештака Републичког фонда ПИО.

Према речима директора Сектора за медицинско вештачење у Фонду др Александра Милошевића, то је одличан начин да лекари, који су делом одвојени од праксе, сазнају од врхунских стручњака много више о новим методама и достигнућима у лечењу да би што боље и квалитетни-

је радили свој посао. Овогодишњи избор тема био је веома занимљив, чуло се међу учесницима саветовања, а и предавачи су из године у годину све боље припремљени.

Било је, између осталог, говора о утицају болести савременог доба, као што су гојазност, стрес и депресија, на радну способност; причало се о улози ултразвучне дијагностике и налаза код обољења периферних крвних судова, о професионалним респираторним болестима, акутном можданом удару, повредама кичменог стуба, болестима јетре и о системској склерози.

Исплате пензија

Исплата првог дела септембарских пензија за кориснике из категорије запослених почела је 10. октобра, неколико дана раније, шестог, кренуо је први септембарски чек и пут пензионисаних паора, док су пензионери самосталних делатности целе прошломесечне пензије примили 2. октобра.

Војни пензионери први део септембарских припадности примили су 6. октобра.

Чекови из РС и БиХ

Септембарске пензије из Републике Српске за кориснике који живе у Србији стигле су 6. октобра: на рачун НЛБ банке уплаћене су припадности за око 14.000 пензионера РС.

Исплата припадности за септембар корисницима пензија из Федерације БиХ који живе у Србији почела је 3. октобра: за 5.884 пензионера из Мостара је на рачун Комерцијалне банке уплаћено 765.492 евра, па је просечна вредност федерацијског чека око 130 евра.

Саветници уз џепарац

Фирме у Србији ангажовале су досад 84 стручњака немачког SES (Senior Expert Service) пројекта ради унапређења пословања. Међу њима су „Авала-Ада“, „Витал“, „Металка-Мајур“...

Како се чуло у Привредној комори Србије, овај пројекат има 7.500 стручњака богатог искуства који су веома тражени. Прошле године је 1.601 саветник био ангажован широм света, а резултати су – боља обученост сарадника, ефикаснији радни процеси, нови производи и поступци, бољи квалитет производа и већа конкурентност.

Ања Весели, координатор овог пројекта за југоисточну Европу, рекла је да ови стручњаци раде без хонорара, односно за џепарац који у Србији износи пет евра дневно, а предузећа која их ангажују морају да им обезбеде само стан и храну.

КОЛИКО ДРУГИ ИЗДВАЈАЈУ ЗА БУДУЋЕ ПЕНЗИЈЕ

Исланд најмање, Мађари највише

Предлози да се измени постојећа стопа доприноса за ПИО уз тврдње да је она најнижа у Европи, па је треба повећати, или двоструко виша од руске, па је треба снизити

У Србији би послодавци могли, после петогодишње паузе, поново да прерачунавају цену будућих пензија својих запослених: ако при садашњем издвајању 22 одсто на бруто плате нема довољно новца за исплату пензионера – може да се размишља и о подизању доприноса, рекао је пре неколико дана др Јован Кркобабић, потпредседник републичке владе. „Имамо најнижу стопу доприноса у Европи, заиста нереално ниску у условима готово изједначеног броја пензионера и оних који плаћају доприносе“, тврди он.

Послодавци, пак, ни постојеће дажбине не могу да издрже, тврдио је ни месец дана раније Стеван Аврамовић, председник Уније послодаваца. „У Русији плаћају 30 одсто доприноса на плате, а ми 70 одсто; прихватили смо одредбе Општег колективног уговора са већим обавезама према радницима, али смо заузврат добили обећање од синдиката да ће нас подржати у захтевима да се умање доприноси на плате“, објаснио је Аврамовић.

Представници оних који живе од доприноса и оних који их плаћају из платних фондова сагласни су, ето, у томе да доприносе треба мењати. Једино им се смер дијаметрално разликује. Синдикати се засад не оглашавају.

Позивање на Европу, при том, није баш од велике помоћи. Не само да се у већини других земаља издваја бар у два обавезна пензијска „стуба“ (државни и додатни, приватни), и да је међу њима шаренила у изобиљу, него стопа доприноса за ПИО уопште не мора да буде прави показатељ колико у не-

кој држави кошта социјална сигурност уопслених: у Холандији је, рецимо, стопа за пензије 25,53 одсто, али се за социјално осигурање укупно издваја чак – 53,78 процената.

Стопе доприноса у Србији

Г О Д И Н А	1970 – 1972.	11,65
	1973.	10,83
	1974 – 1976.	13
	1977 – 1979.	12,4
	1980 – 1982.	12,90
	1983 – 1985.	13,5
	1986.	17,80
	1987.	21,22
	1988.	17,60
	1989.	24,66
	1990.	29,83
	1991.	27,83
	1992.	23,40
	1993.	-----
	1994.	23,40
	1995.	22
1996.	26,34	
1997.	25,40	
1998.	28,20	
1999 -2000.	32	
2001.	19,6 (плаћа се на бруто зараде)	
2002 -2003.	20,6	
од 2004.	22	

Према расположивим подацима с почетка 2007. године (за државе у којима се стопе не мењају, као код нас, два пута између две преступне године), пензије су најмање коштале на Исланду: тамо је укупна стопа доприноса била 15,79 одсто – послодавци су издвајали 11,79 процената, 5,79 у државни, јавни фонд и још шест одсто у обавезни приватни, док су запослени из зарада одвајали само четири процента у обавезни приватни фонд. Послодавцима и запосленима, истина, издвајања за пензије најнижа су на Кипру, по 6,30 одсто зарада, али тамо за будуће пензије запосленима још четири процента издваја и држава из буџета.

Нешто више (16,36 одсто) за пензије се издвајало у Белгији, па у Француској: 16,65 процената. Али, тешко да би наши послодавци тамо били задовољни: њихове француске колеге за укупно социјално осигурање својих радника издвајали су, као што се види у нашој табели, чак 45,04 одсто.

С друге стране су послодавци и запослени у Украјини (стопа доприноса за пензије 35,3, од чега послодавци плаћају 32,3 одсто) и – наши суседи Мађари са стопом од 35 процената. Пола корака за њима су Португалци (стопа 34,75), Литванци (33,09) и Пољаци (32,52).

Стопе доприноса у свету (у процентима)

Земље		Укупно за социјално осигурање	Дориниси за ПИО	Послодавац	Запослени	Самосталци	Држава
Албанија		39,7	27,1	19,1 од платне листе	8 од бруто зараде	39,2 од минималне месечне зараде	покрива дефицит и посебан стаж
Аустрија		42,2	22,8	12,55 од платне листе	10,25 од зараде		
Бугарска		35,9	23 (I+II стуб)	14,95 (12,35+2,60)	8,05 (6,65+1,40)		Покрива дефицит
БиХ	Реп. Српска	42	24 на нето зараду				
	Федерација	45	24 на бруто зараду	7	17		
Велика Британија		24,8	24,8	12,80	11+1		
Грчка		33,65	20	13,33	6,67		
Италија		40,86	32,70	23,81	8,89		
Кипар		12,60	16,60	6,30	6,30		4
Мађарска		45,5	35 (I+II стуб)	18	17 (9+8)		
Македонија			21,20	21,20 од бруто плате	0		
Немачка		41,53	19,50	9,75	9,75	9,50	Покрива дефицит
Пољска		46,89	32,52 (I+II стуб)	16,26	16,26 (8,96+7,30)	19,52 (12,22+7,30)	
Румунија		50,75	30	20,50	9,50	30 од прихода	Покрива дефицит
Русија			20-26,20	20-26,20	0		Плаћа за пензије по посебним прописима
Словачка		43,6	24 (I+II стуб)	17 (8+9)	7 (7+0)	24 (15+9)	Покрива дефицит
Словенија		38,2	24,35	8,85	15,50	24,35	Плаћа за пензије по посебним прописима и део доприноса за пољопривреднике
Србија		35,8	22	11	11	22	
Француска		45,04	16,65	8,3+1,6	6,65+0,1		
Хрватска		37,2	20 (I+II стуб)	0	20 (15+5)		
Црна Гора			24	12	12		
Чешка		47,5	28	21,50	6,50		
Шведска		30,43	18,91	11,91	7 (осигурани у новом систему + 0,73 удела у фонду)	18,91 (осигурани у новом систему + 0,73 удела у фонду)	Покрива гарантовани износ пензије у новом систему

ПРИВРЕДНИЦИ ТРАЖЕ ИЗМЕНУ ПОРЕСКИХ ПРОПИСА

Камате за дужничко ропство

Предложене промене требало би да омогуће да се отплаћује дуг, а да при том може и да се послује

Велика пореска дуговања, која су последњег дана прошле године, са каматама, премашивала 200 милијарди динара (132 милијарде дуга плус 69 милијарди камата) оптерећују пословање привреде, али и државу. Разлози нередовног плаћања су многобројни: пореске стопе су, за земљу са оваквим степеном развоја привреде, превисоке, па порески обвезници нити редовно плаћају, нити могу да у потпуности измирују дуговања, а дугови и камате им се гомилају доводећи их често до стечаја; законска регулатива у овој области не прави разлику између оних који редовно плаћају и оних који вечито дугују, а различити су и аршини према пореским дужницама када се од њих наплаћују и када њима треба платити камате на преплаћен порез.

Све ово су и били разлози да Привредна комора Србије покрене иницијативу за измене Закона о пореском поступку и пореској администрацији да би се дужницима омогућило да постану уредне платише.

Привредници, првенствено, имају примедбе на редослед измирење пореског дуга. Према важећем закону, колико год да се дужник раздужи, порезници прво намире трошкове, затим казну, па камату и тек на крају, ако нешто претекне, износ који дугује. Предлаже се да се ствар потпуно обрне: да се прво плати износ главне пореске обавезе, затим камата, онда трошкови наплате дуговања и, на крају, казна. На овај начин дужницима се не би гомилале камате и трошкови на главницу, што стално одлаже измирење главног дуга, а обвезник се све време води као неплатиша.

Предложени редослед се, иначе, примењује у већини земаља Европске уније и у окружењу (у Француској, Немачкој, Италији, Аустрији, Румунији, Бугарској и Црној Гори). То је и логично, сматрају привредници, с обзиром на то

да увек прво настаје дуг, на који се гомила камата, па тим редом треба и наплаћивати.

Привредници су изричито и да је каматна стопа од 23,5 одсто, која се зарачунава последње четири године, превисока. Знатно је виша од раста цена на мало и доводи до нагомилавања дугова, што пореске обвезнике, кажу, трајно онемогућава да редовно измирују обавезе.

Отуд је предложено да се каматна стопа обрачунава тако да буде нешто виша од стопе раста цена на мало, да би била казнена, а не толика да не може да се плати и да доводи до све већег гомилања дуга. Привредници траже и да се више не обрачунава камата на камату, јер то све дубље „укопава“ оне који већ дугују.

Досадашња законска регулатива омогућава пореском обвезнику да, на свој захтев, дуг исплаћује у ратама,

али најдуже на 12 месеци. То је, сматрају привредници, сувише кратак рок. Предлаже се да се, изменама пореских прописа, он продужи на 60 месеци. То би, кажу, привреднику омогућило да уз плаћање текућих обавеза отплаћује и рате дуга, а при том да нормално послује. Такође, камата на одложени порески дуг, према овом предлогу, не би требало да буде иста као основна, већ нижа, јер се иначе поништавају ефекти репрограмирања дуга.

Привредници законодавцу замерају и што их је учинио неравноправним у односу на порезнике и државну касу. Уколико они преплате порез, или грешком уплате на погрешан рачун, садашњим прописима предвиђено је само да Пореска управа најкасније у року од 15 дана мора да донесе решење о враћању новца. Али, нема никаквог рока у коме ће им он и бити враћен. Привредник тим новцем не може да располаже или да плаћа друге обавезе, а камата на заробљена средства се чак и не обрачунава првих месец дана. Према предлогу Привредне коморе Србије, Пореска управа треба да у року од осам дана обавести обвезника да има преплаћен порез, а да камату почне да обрачунава од дана подношења захтева за враћање новца.

На седници Управног одбора Привредне коморе Србије чула су се и мишљења да камате на преплаћене износе Пореска управа треба да обрачунава од дана када је обвезник више платио, као и предлози да тај новац може да се пребацује са једног на други порески рачун, а не да на једном рачуну има вишка новца (без камате), док на другом „откуцава“ камата за закашњење.

Весна Анастасијевић

Цена пореског дуга

Година	Каматне стопе за пореска дуговања	Стопе затезне камате	Стопе раста цена на мало
2001.	22,1 %	49,7 %	40,7 %
2002.	10,9 %	21,4 %	14,8 %
2003.	24 %	14,4 %	7,8 %
2004.	23,5 %	20,3 %	13,7 %
2005.	23,5 %	24,1 %	17,7 %
2006.	23,5 %	11,4 %	6,6 %
2007.	23,5 %	17,03 %	10,1 %

Напомена: У 2001. и 2002. години каматна стопа за пореска дуговања била је једнака есконтној стопи Народне банке. Од 2003. године ова камата се обрачунава тако што се есконтна стопа Народне банке увећава за 15 одсто

ИЗ ХРВАТСКОГ ЗАВОДА ЗА
МИРОВИНСКО ОСИГУРАЊЕ

Како до потврде стажа

Стигла детаљна упутства за примену Правилника о конвалидацији стажа од 17. маја, захтеви преко филијала нашег Фонда ПИО

Из Загреба је почетком месеца Заводу за социјално осигурање Србије стигао допис којим се прецизира поступак признавања радног стажа, односно пензијских решења својевремено донетих у тамошњим пензијским фондовима, у деловима Хрватске који су, после распада СФРЈ, били, како се то службено назива у овој држави, „под заштитом или управом Уједињених нација“.

Захтеви за признавање стажа или решења о неком пензијском праву – потврђено је Правилником о конвалидацији одлука и појединачних аката из подручја мировинског осигурања који је је ступио на снагу 17. маја ове године – могу се подносити без икаквог временског ограничења (да подсетимо, Хрватска је раније само једном, али у временски веома кратком

року, дозволила подношење захтева за потврђивање стажа, али управо због недостатка времена и необавештености, веома мали број избеглица то је успео и да уради).

Овог пута сви имају могућност да прибаве неопходну документацију и да озваниче стаж или право, одрађене или стечене углавном на тлу Крајине. Они који имају пребивалиште у Хрватској, а боравиште у Србији (за шта су се многе избеглице одлучиле да не би изгубиле право на имовину, да би добиле пасош и друга права у Хрватској), могу да бирају да ли ће захтев поднети директно надлежној подручној служби Мировинског завода или преко филијале овдашњег Фонда за пензијско и инвалидско осигурање. Они који имају пребивалиште само у Србији, захтев за потврђивање стажа или решења треба да поднесу филијали Фонда ПИО на територији где сада живе.

Уз захтев, чији образац је достављен нашим филијалама, треба поднети и до-

каз о пребивалишту (у Хрватској или Србији) и расположиву документацију: решење некадашњег фонда чија се конвалидација тражи, као и доказе (рецимо, пријаву и одјаву својства осигураника) и евентуалне изјаве сведока који потврђују радни стаж за који се тражи признавање у стаж осигурања – да је особа у одређеном периоду била у радном односу у некој фирми или код приватног послодавца, односно да је обављала делатност самосталног привредника или пољопривредника.

Уколико захтев за утврђивање стажа подноси удовица или дете оног који је тај стаж тамо одрадио, онда треба поднети и доказ о сродству с њим (извод из матичне књиге рођених, венчаних или умрлих).

– Обрасци захтева за конвалидацију решења или стажа осигурања Хрватског завода за мировинско осигурање достављени су свим филијалама и ми ћемо странкама пружити пуну правну помоћ при њиховом попуњавању. Комплетирани захтеви, документацију и попуњене и потписане формуларе, са печатом Фонда који сведочи да су код нас предати, проследићемо подручној служби ХЗМИО надлежној према месту последњег осигурања које је странка имала у Хрватској – каже Мирјана Мирков, директор Сектора за остваривање права из ПИО у дирекцији Републичког фонда ПИО у Београду.

По завршеном поступку, донеће се решење и признати стаж уписати у радну књижицу, док ће се раније пензијско право „оснажити“ доношењем новог решења о његовом остваривању.

В. Анастасијевић

Разговори о конвенцији са Канадом

Представници Министарства за рад и социјалну политику и Завода за социјално осигурање Србије у Канади, у трећем сусрету, разговарају са њиховим надлежним органима о конвенцији о социјалном осигурању између две земље. Текст споразума је усклађен, а сада се ради на административном усаглашавању – образаца, документације и поступка за примену конвенције.

Према досад урађеном и према искуству када су ове конвенције у питању, може се очекивати да примена споразума са Канадом почне током следеће године. Тиме би било решено питање сразмерних пензија за стаж оствариван у обе земље, исплате канадских пензија у Србији и здравственог осигурања пензионера и осталих грађана једне земље у другој.

ПУНИЈИХ КОВЕРАТА СВИХ ЗАПОСЛЕНИХ
НЕМА БАР ПРЕ 2009. ГОДИНЕ

Још две недеље рачунања

По прорачунима Владиних експерата, за проширено дејство Општег колективног уговора неопходно је две милијарде евра више него што тврде синдикати, па предстоји да се види да ли би и за шта могло да се нађе новца у буџету за идућу годину

Међународни дан достојанственог рада стигао је 7. октобра и у Србију и, једнако тихо, прошао, а с њим и нада неколико стотина хиљада запослених да ће ускоро добити већа права и – пуни-

је коверте: Влада, послодавци и синдикати нису се сагласили око тога да се дејство Општег колективног уговора (ОКУ) прошири на све раднике у земљи; свечаног парафирања овог важног акта није било, на одго-

нетку да ли ће га уопште и бити ваља чекати још бар десетак дана, а ако га и буде – неке бољитке запослени би могли да осете тек почетком 2009. године.

Добра воља и предизборна обећања спотакла су се, наравно, о – рачуницу. За разлику од Савеза самосталних синдиката Србије који су прерачунали да би право свих запослених у Србији на регрес, топли оброк, већу накнаду за прековремени, ноћни или минути рад коштало додатне 1,3 милијарде евра – експертски тим Владе Србије израчунао је да би за то у буџету требало обезбедити још чак 3,3 милијарде евра. Две милијарде евра, за колико се разликују процене синдиката и експертског тима Владе Србије о коштању примене Општег колективног уговора на све српске послодавце, биле су главни разлог што је, на последњој седници Социјално-економског савета, одлука одложена за још 15 дана.

Како сазнајемо, представници Владе били су упорни у томе да прво морају да сагледају крајње финансијске ефекте прихватања ОКУ, што је разумљиво ако се зна да је Влада највећи послодавац у Србији – са 430.000 запослених.

– Због оволике разлике у рачуници, представници Владе изразили су озбиљне резерве у могућност стављања потписа за проширено важење, истичући да је, без обзира на то који је износ тачан, боље речено тачнији,

Плате више, у просеку, 2.227 динара

У Савезу самосталних синдиката Србије сагласни су са предлогом да се Општи колективни уговор примењује од почетка следеће године, јер новац за то треба буџетски планирати.

– Наше рачунице показују да би по раднику то било додатних 2.227 динара на плату, што је у бруто износу 3.745 динара по запосленом – каже Љубисав Орбовић, председник СССС. – Не може се тачно израчунати колико би то било за све раднике јер многи послодавци већ сада плаћају запосленима регрес и топли оброк, па би за толико требало умањити коначан збир примене Општег колективног уговора на све запослене у Србији. До застоја у преговорима је, иначе, дошло јер представници Владе и ресорног министарства нису рекли ништа, а држава је највећи послодавац у земљи и примена ОКУ ће управо њу највише коштати. Сада очекују да

се промени и прилагоди текст Општег колективног уговора ономе што би државна каса могла да поднесе, али наш став је да ОКУ не треба да се мења због највећег послодавца у земљи који не поштује прописе, а пре свега Закон о раду – истакао је за „Глас осигураника“ Љубисав Орбовић.

Бранислав Чанак

веома важно сагледати и остале параметре на основу којих ће се сачинити буџет за идућу годину – наводи

Бранислав Чанак, председник Уједињених гранских синдиката „Независност“.

Обавезујуће дејство ОКУ за све који у Србији запошљавају раднике не би ни почело да се примењу пре 1. јануара следеће године управо због планирања у буџету.

– Представници УГС „Независност“ су у неколико наврата указали на опасност да би се, у овако неизвесној финансијској ситуацији, могло лако десити да се потписивање проширеног дејства сведе на пуки маркетинг за оне који пожурују и траже потписивање по сваку цену и што пре. Наиме, проширено дејство које би трајало онолико дуго колико има новца у буџетској каси, а то је, како се, нажалост, са великом извесношћу може очекивати, свега неколико месеци, могло би да произведе знатно већу штету и огромне ломове него да до проширеног дејства уопште не дође – објашњава Бранислав Чанак.

Унија послодаваца Србије, упркос чињеници да је ОКУ за њихове чланове обавезујући што их, због повећаних трошкова рада, ставља у неповољнији положај у односу на остале који запошљавају раднике у земљи, такође сматра да исхитрено, финансијски недовољно утемељено потписивање проширеног дејства није добро решење:

– Нико није био против потписивања проширеног дејства. До тренутног застоја дошло је због разлике у

Стеван Аврамовић

процени експертске групе и репрезентативних синдиката. Одлучено је да радна група у наредних 15 дана још једном уради анализу и установи због чега је оволика разлика између два прорачуна. Они ће тада детаљно образложити шта је ту одрживо, а шта не, колико издатака за примену ОКУ може да поднесе буџет за следећу годину и да се, онда, према томе, евентуално нешто измени и у одредбама Општег колективног уговора. У сваком случају, не треба пренагљивати, треба стрпљења и мудрости да се све на прави начин дефинише – каже Стеван Аврамовић, председник Уније послодаваца Србије и председавајући Социјално-економског савета.

В. Анастасијевић

НЕСАВЕСНИ ПОСЛОДАВЦИ И ДАЉЕ РАДНИЦИМА ЗАКИДАЈУ СТАЖ

Кренуле прве прекршајне пријаве

Око половине, а негде и само трећина газда обавештава Фонд ПИО о уплаћеним доприносима запосленима па ће се они који се оглушују и о закон и о опомену ускоро суочити са судијама

Упркос свим напорима да се у нашој земљи уреде, комплетирају и потпуно ажурирају подаци о одрађеним годинама радног стажа за све запослене, тај посао никако да се заиста оконча на прави начин. Иако је држава већ у два наврата „повезивала“ стаж запосленима да би

Љиљана Костић

тако превазишла проблем више од пола милиона година које су одрадили „на правди Бога“, то јест за које им доприноси нису уплаћени, многе газде настављају по старом. Не плаћају доприносе редовно, не предају потребну документацију за раднике, што се открије тек када неком од њих дође време да оде у заслужену пензију. Уместо онолико колико је мислио, радник често има „покриће“ у доприносима тек за

половину, трећину, па и мање поштено одрађених година. Наиме, у радни стаж рачунају се само године за које су плаћени сви доприноси, што се, у Фонду за пензијско и инвалидско осигурање, види из обрасца М4 који за своје раднике мора да достави фирма у којој су запослени.

По истеку календарске године послодавци имају законски рок од четири месеца да комплетирају ове обрасце о запосленима и да их доставе надлежној филијали Фонда. Иако се рокови продужавају, и ове године, мада је већ увелико десети месец, тек сваки трећи, а у најбољем случају сваки други газда предао је потребне податке филијали којој припада.

У највећој, Београдској филијали Фонда ПИО, према речима директора Љиљане Костић, до сада су подаци о плаћеним доприносима унети за 356.000 запослених. То је нешто више од половине укупног броја осигураника, којих је у овој филијали 650.000.

– Има доста података на дискетама које још уносимо, али послодавци су, у највећем броју случајева, предали потребну документацију о уплати доприноса за своје запослене. За оне који нису испунили ову обавезу припремљено је 120 прекршајних пријава – каже Љиљана Костић.

У многим филијалама у Србији стање је, међутим, много горе него у Београду. И новосадски послодавци, према речима Зорке Рмуш, начелника одељења за матичну евиденцију филијале Нови Сад, нису баш ревностни:

– Од укупно 222.967 осигураника на подручју наше филијале, послодавци су потребну документацију до сада предали за 112.206 запослених. Значи, само

Зорка Рмуш

половини новосадских радника 2007. година је евидентирана у радни стаж. Ми смо интервенисали код послодаваца, послали им опомене, а следећи корак ће, наравно, бити прекршајне пријаве – рекла је за наш лист Зорка Рмуш.

Још једна од већих војвођанских филијала је Сремска Митровица, а директор Јасна Бодирога за „Глас осигураника“ каже:

– Наша филијала укупно има 106.146 осигураника, али је за само 49.324 запослена обазац М4 предат матичној евиденцији. То практично значи да је само половина послодаваца испунила законску обавезу. Ми смо свима послали упозорења и надамо се да се о њих неће оглушити, јер после тога следе пријаве судији за прекршаје.

У Ужицу, међутим, чак око 80 одсто запослених може мирно да спава: од 32.483 осигураника, за нешто више од 24.000 послодавци су предали потребну документацију о уплатама доприноса на њихове лањске плате. Остали

Чак и они који редовно плаћају доприносе, пропусте да предају М4

ће, уколико им се газде оглуше о опомене које су на њихове адресе стигле из Ужичке филијале Фонда ПИО, свој „ход по мукама“ започети кад им дође време за пензионисање...

За несавесне послодавце постоје, наравно, санкције. Законом о пензијско-инвалидском осигурању предвиђено је да се против њих може поднети пријава судији за прекршаје, а прописана је и казна: од три хиљаде до 200.000 динара.

– Ми смо ове године већ поднели 94 захтева за покретање прекршајног поступка за непредавање обрасца М4 у законском року, а у припреми је још 87 пријава против несавесних послодаваца – каже Данијела Стојановић, директор Филијале Фонда ПИО у Нишу.

Данијела Стојановић

– Питање је, међутим, колико то уопште има ефекта јер, ево, на мом столу су тренутно два решења судије за прекршаје, донета по овим пријавама.

Послодавци су, у оба случаја, кажњени са по три хиљаде динара, што значи да им је одређена минимална законска казна. Питам се није ли њима јефтиније да плате тај тричави износ казне него да за своје запослене сваког месеца издвајају много више за доприносе. Морали бисмо сви заједно да организовано радимо да би се такве газде спречиле да радницима практично „поједу“ одрађене године.

Ипак, има и помака: Данијела Стојановић каже да су на подручју Нишке филијале ове године за две трећине осигураника њихови послодавци предали М4 образце. То је, према њеним речима, више него ранијих година и претпоставља да опомене и прекршајне пријаве ипак мало „продрмају“ газде.

Ни Велика Урошевић, директор Филијале Фонда ПИО у Зајечару, није сасвим задовољна сарадњом са органима за прекршаје:

– Прошле године су нам судије за прекршаје углавном враћале пријаве против послодаваца који нису на време испунили законску обавезу и доставили М4 образац нашој служби. Образложења су била да су предмети застарели, што је бесмислено, јер су пријаве послате за годину у којој није испоштвана обавеза послодавца, а догодило се и да се суд прогласи „ненадлежним“ за решавање овог прекршајног поступка. У Зајечарској филијали, иначе, има регистрованих 28.000 осигураника, а М4 образце смо до сада преузели за око 20.0000. Мислим да опомене које шаљемо имају ефекта јер послодавци, пошто их приме, релативно брзо поднесу потребну документацију за запослене – наглашава Велика Урошевић.

Од априла ове године међу филијалама Фонда ПИО је и она у Новом Пазару. Најмлађа фи-

Велика Урошевић

лијала на евиденцији има 38.000 осигураника.

– Документацију о стажу и доприносима послодавци су до сада доставили за 8.000 запослених, што значи да је тек сваки пети газда предао М4 образце за раднике. Ми смо нова филијала, људи су раније документа предавали у Краљеву, тако да је можда потребно и време да схвате да се то променило. Ипак, свима смо послали упозорења, а опомене онима који нису испунили обавезе и надамо се да ће документација ускоро почети да стиже у филијалу – каже Мирсад Абдурахмановић, директор Филијале Фонда у Новом Пазару.

Весна Анастасијевић

ПЧЕЛАРИ ЧЕКАЈУ ПОМОЋ ДРЖАВЕ

Мало сласти у кошници

После дугогодишње запостављености, најђе и лоша година као ова, па само од овог рада тешко може да се живи

Боравак у Змај-Јовиној улици у Новом Саду дечица су назвала „меденом шетњом“, званичници фестивалом пчелара, а они још једном приликом да кажу да им није лако: стотинак пчелара из целе Србије изнело је на тезге изобилје тегли и теглица не само меда, него и многобројних лековитих прерађевина од овог савршеног пчелињег производа.

Мед – храна, превентива, лек, посланица, лепота, уживање. Све су то улоге у којима се појављује његово величанство багремов, липов, ливадски, сунцокретов, шумски, планински, репицин и друге врсте меда, потпомогнуте млечом, прополисом, поленом и разним биљкама које у комбинацији с пчелињим производима служе људима.

„Једи мед да не будеш блед“, пише на штанду Мирослава Папића, пчелара из Бајмока који је, након 32 године друговања с пчелињим друштвима,

у теглице с медом ставио свежу биљку ехинацеу.

– Ову моћну биљку узгајамо од прошле године јер је добра у борби са упалним процесима, посебно грла. Стављамо је у багремов мед да му појачамо лековито дејство, а после је прелијемо домаћом ракијом да одстоји три недеље. Е, од те траварице се свако јутро ради здравља пије мала ракијска чашица – препоручује Мирослав читаоцима „Гласа осигураника“.

Неки ће остати бледи

Лепо звучи тај, а и други рецепти које, шетајући од тезге до тезге, добијамо од пчелара. Мешавина меда и зелених ораха за штитну жлезду, препарат за простату, мед са сусамом, мед са ароматичним травама, различити производи које су пчеларке, како рекоше, спремале по рецептима из „руске књиге“...

Посетиоци пробају овај и онај мед, понеко нешто и купи, а хит фестивала свакако је медовача.

Ако се има на уму куповна моћ оних којима би мед као чувар здравља највише ваљао (породице са више деце и пензионери), њима је 400 динара за теглицу много. Долазе зима и вируси грипа, али за толико меда ови с малим примањима немају, па ће, по свој прилици, „остати бледи“!

Није свугде мед по 400 динара, са знајемо од произвођача. То је само фестивалска (виша) цена, мада би, с обзиром на лошу годину, по тој цени могли сви да га продају.

И храна и лек

Стотинак пчелара из Србије понудило своје производе

Зоран Јанус из села Петка, Властимирка Николић из Крагујевца, Зоран и Рајка Стевановић из села Крушје код Алексинца, Момчило Лацковић из мачванског Клења, Љубиша Ристић из Бабушнице и сви с којима смо разговарали о пчеларству данас у Србији, жале се на дугогодишњу запостављеност.

А од министра, 10 евра

Некима је то једино занимање од кога се тешко живи, поготово у лошој

години попут ове; већина ради још нешто или је у пензији, доказујући нашу истину да онај ко живи поштено од свог рада мора имати бар два посла.

Нови министар пољопривреде Саша Драгин је, кажу, бољи од претходника. Агилан је и нови председник Савеза пчелара Србије, а пчелари и даље вољни да се тиме баве, само да их држава мало погура: да им, како је то обичај у развијеним земљама, да десет евра по кошници на име опрашивања

И он залутао на фестивал

Овим се и данас диче

воћа и осталих култура и биљака; да се одреди реална цена која би, уз организован откуп (за сада не постоји), омогућила пчеларима да живе од свог рада, а да грађанима мед не буде луксуз него редован чувар здравља на трпези; да се утврде бенефиције за извоз; да се великим произвођачима и прерађивачима омогући и стимулише опремање пунисица меда по европским стандардима, а да се, кад су у питању мали произвођачи, као што је добра пчеларска пракса у ЕУ, не инсистира на томе...

Ика Митровић

НА ГАЗДИНСТВУ ШИШИЋА:
БОГАТАШИ БЕЗ БОГАТСТВА

Искуство за два живота

Четири генерације ове породице из села Радовци издржавају се искључиво од земљорадње и сточарства, што је у пожешком крају редак, ако не и јединствен случај

Старина Миленко Шишић и син му Драгољуб апсолутно се слажу у једној ствари: домаћин не може да буде обичан човек. А они су обојица врсни домаћини из села Радовци на периферији Пожеге, свако у своје време. Као што је то ред и обичај, примат полако преузима њихов унук и син Бранко, док је за Бранкове синове Николу (7), Марка (5) и Михајла (1) још рано говорити. Како год било, њима се припрема богат пољопривредни педигре, а кад за то дође време, они ће сами одлучити хоће ли засукати рукаве и остати на своме или ће кренути неким лакшим путем.

Шишићи спадају међу ретке породице у пожешком крају, ако их уопште има, у којима се четири генерације издржавају искључиво од земље, без икаквих других прихода. Миленко и жена му Љубица имају сељачку пензију, Драгољуб и његова Роса још су у пуној снази, а Бранко и Драгана, машински техничар и свршена гимназијалка, је-

дан су од малобројних брачних парова који не хрле да напусте земљу. Руку на срце, искрена је ова мајка троје деце, да живи у некој забити сигурно не би мислила овако као што мисли у овом селу на свега три километра од града.

Кукање не вреди

Може се рећи да Шишићи спадају у богату сточарску и ратарску породицу са поседом који обухвата око 300 квадрата стамбеног простора, још око 10 ари објеката под кровом, 12-13 хектара земље, комплетну механизацију за кукуруз, сточно жито, ливаде и кромпир, којом се обрађује још толико туђе земље, затим више од 30 говеда, најсавременији затворен систем муже за микробиолошки исправно млеко дневног капацитета од око 400 литара, а ове године је подигнута још једна штала и купљена нова њива.

Навикли су да улажу али не и да троше, што снаха Драгана покушава мало да измени одржавајући изванредан град-

ски ниво живљења који подразумева обавезна летовања са децом и повремене изласке у ресторан са мужем. То јој се некако толерише зато што није одвела Бранка са земље, али деда Миле ипак врти главом и каже:

– Жене су криве што пропада породица, село. Неће да раде, 'оће да буду равноправне, бегају у град, а за њима и мушки...

Драгољуб одмахује руком и смеје се:

– Није баш тако, тата. За онога ко хоће да ради, све су бољи услови за живот на селу. Али сви нешто чекају, а они што чекају неће ишчекати. За последњих десет година догодиле су се промене као некад за педесет, а ти мораш да се прилагодиш условима, мораш да пливаш у води у коју си упао. Опстајеш или потањаш, друге ти нема. Пошто се више не исплати гајити једног до два бика, сваке године у Србији затвори се око 40.000 штала, али зато ничу оне огромне са великим бројем грла. Свиђало се то коме или не, глобализам је завладао светом.

Драгољуб има 60 година, а то је, вели, исто што и 120 „оног нормалног живота“.

Искуство га учи да не вреди кукаати и бацати дрвље и камење на државу, већ се ваља оглушати на себе и што је могуће боље организовати посао. А то колико је држава хаотична и неодговорна, нарочито према онима који је хране, мало ко зна боље од њега који је још из Титовог времена у разноразним државним структурама: комитетима, одборима, делегацијама, коморама, комисијама... ни сам не може све да их наброји. Го-

Драгољуб Шишић: Само велика производња опстаје

Бранко на радном месту

Моба

Некада су Шишићи својом механизацијом надничили на туђим њивама, а данас је тога све мање јер су и други набавили машине. Ипак, обрађују дупло више земље него што имају, али углавном по принципу мобе. Неки пољски радници су толико обимни да захтевају по десет трактора, па тако комшије прискачу једни другима у помоћ.

Мељу људи, меље воденица

– Недавно слушам вајкање једног пензионера у воденици – прича Драгољуб.

– Каже да не зна шта ће да буде са овом децом кад им умру родитељи јер нема ко пензију да им да. Замислите државу у којој пензионери издржавају радно способне људе, а она не мисли како да запосли те људе. Нису баш сви отишли из ове земље, има још паметних и образованих, али ако им се омогући само производња у коју ће више да уложе него што ће од ње да зараде, онда је нормално што беже са села.

Тренутак предаха на фарми „Четири хрста“

динама је био председник Управног одбора Фонда пензијског и инвалидског осигурања пољопривредника и сада се веома радује што је дошло до спајања сва три фонда па ће и сељаци делити исту судбину са радницима и самосталцима.

Док је заступао пензионере, Драгољубу није падало на памет да себи или својој Роси испослује пензију. Штавише, тврдио је исто што и данас: у односу на општу ситуацију, они су у овој држави размажени. Иако им много мање треба, повлашћенији су од деце и радно способних људи, а онда сутра кукају да је деце све мање. Следи аргументација:

– Колико год да се наши сеоски пензионери жале, ниједан не живи само од пензије. Сви имају нека материјална добра, децу, социјално осигурање. А то није мала ствар. Знате ли колико кошта болнички дан? С друге стране, 80 одсто градских пензионера има неке везе са селом, а с треће: који је пензионер из Београда продао стан да купи кућу у околини па да му стану паре за пристојан живот? Или, колико има пензионера који живе у стану од 100 квадрата, а довољна им је четвр-

тина? Или: они који су радили у добростојећим фирмама, ем су имали велике плате, ем су после добили велике пензије које превазилезе њихове потребе. Наравно, није мало оних који заиста немају од чега да живе, али се они много мање чују од ових размажених. То је мука и у развијеним земљама јер је продужен људски век, а камоли у Србији где ће за десет година бити трећина пензионера. Ко ће да их издржава?

Како прерађивачи кажу

Не брани Драгољуб државу, далеко било, зна он добро да о пољопривреди одлучују многи који у село ни крочили нису.

– У овој држави најгоре је што нема рета. Уочи промене новца купио сам осредњи трактор, а да сам могао да наслутим шта ће да буде, купио бих много већи. А цене меса на тржишту из године у годину варирају горе-доле зато што варира и цена кукуруза и остале сточне хране. Данашњи бик је јео изузетно скупу храну па му је зато и цена толика, а следећи ће можда бити јефтинији јер је цена кукуруза

пала. Држава би требало да буде мудра и да сачува те паритете.

Док ћаскамо са Драгољубом, Бранко се враћа из Ужица, са предавања о тову стоке. Стручно усавршавање, знање енглеског и компјутера императиви су овог модерног пољопривредника који будућност види на свом имању.

– Много је овде труда и новца уложено да би се тек тако ојаставило. Ми немамо неку резервну варијанту типа некретни на по граду него све што зарадимо овде улажемо. Морамо да се модернизујемо да бисмо производили више и опстали на тржишту. А за то су основне претпоставке квантитет, квалитет и континуитет. У целој тој причи врло је битна држава, али ја прво морам да пођем од себе па тек онда њој да „кључем у главу“ – објашњава Бранко.

Основна примедба држави јесте што више брине о прерађивачима, односно трговцима, него о произвођачима.

– Немамо, рецимо, лабораторију за млеко, па нам млекаре одређују квалитет млека. Не зато што држава не може то да уради, него зато што некоме у млекарима не одговара да постоји независна лабораторија. Или, иако две године стоји спреман новац за обележавање говеда, то се не спроводи јер некоме одговара да не буду обележена. Кад се буде знао ред, телад више неће моћи да плива преко Дрине – поручује Бранко.

Сељацима је, сматра овај напредни пољопривредник, пре свега потребно знање. Они по цео дан нешто раде, а ништа не ураде. Резултат може да се оствари једино ако се зна шта се ради, па зато Шишићи гаје онолико стоке колико за њу могу да произведу хране, чиме су заокружили процес производње. Све осим прераде, а ту већ, свесни су, владају нека неконтролисана правила игре, углавном монопол, којима, хтели не хтели, морају да се прилагођавају.

Радмила Таминџић

Никола и Марко Шишић: да ли ће наставити традицију

СРБИЈА НА ЗАЧЕЉУ ЕВРОПСКИХ ЗЕМАЉА У ПРЕСАЂИВАЊУ ОРГАНА

Несебичност за бар још један живот

Због предрасуда и заблуда, живо донорство скоро „нестало са сцене“ и једва да се пронађе довољан број добровољних давалаца крви

Две недавно успешно урађене трансплантације јетре, у Војномедицинској академији и Клиничком центру Србије, поново су актуелизовале presaђивање органа као веома важан а понекад и једино могућ метод лечења. Међутим, иако Србија има образоване здравствене посленике и савремену медицинску опрему, она се, према званичним подацима, и даље налази на зачељу европских земаља када је у питању трансплантација и донирање органа.

Акција издавања донорских картица коју је Војномедицинска академија покренула 2002. да би се подигла свест о

завештању органа није дала очекиване резултате. Досад је, према изјави Дарка Мирковића, начелника Центра за трансплантацију ВМА, органе завештало 25.000 становника, а очекивало се да то за нешто више од седам минутих година учини 2,3 милиона суграђана.

Очито је да ова врста хуманости још није блиска грађанима Србије. Лекари сматрају да се ситуација може побољшати новим законом о трансплантацији којим би се ова област прецизно уредила, али на њега се чека већ четири године.

Без обзира на то што у саобраћајним несрећама у нашој земљи годишње страда око 1.000 људи који у случају мождане смрти могу да продуже живот другом човеку, породице то најчешће не дозвољавају; Србија је и даље међу ретким земљама у свету у којима се трансплантације раде претежно органима живих донора, углавном сродника.

У нашој земљи на нови бубрег чека скоро 1.500 људи, на јетру 80, а на трансплантацију срца око 30 бо-

лесника. Скоро осам година није урађена ниједна трансплантација срца, јетра се presaђује тек спорадично, на трансплантацију рожњаче чека се дуже од пет година, а недељно се presaди један бубрег – али са живог даваоца.

Оболелима остаје да помоћ потраже у некој иностраној здравственој кући, о властитом трошку, и да на потребан орган чекају преко „Евротранспланта“. Само, ваља знати да, рецимо, иницијални трошкови presaђивања јетре у иностранству износе 150.000 евра, док су код нас вишеструко мањи. Трансплантација бубрега у Србији стаје од 15.000 до 20.000 евра, а за пацијента који на такву интервенцију крене у иностранство с упутном, Републички завод за здравствено осигурање треба да плати од 50.000 до 80.000 евра.

Српски лекари су лане урадили 148 трансплантација, presaђено је 100 бубрега, две јетре, док је костна срж трансплантована код 46 особа. Завод је, иначе, поред редовних средстава која следују кућама здравља, за presaђивање органа издвојио додатних 80 милиона динара да би се покрили трошкови специфичних и скупих лекова и санитарског материјала.

Оболели од леукемије који спас виде у presaђивању костне сржи донекле су у бољој позицији пошто је Клиника за хе-

Спас у иностранству неколико пута скупљи

матологију Војномедицинске академије од 1995. године пуноправни члан Европског удружења за трансплантацију костне сржи. Ова клиника, где се годишње обави 50 оваквих интервенција иако су потребе знатно веће, ускоро треба да прерасте у Национални центар за трансплантацију матичних ћелија костне сржи па ће многи одрасли војни и цивилни болесници моћи да буду лечени на начин како се то ради у европским центрима таквог типа.

Матичне ћелије костне сржи су ћелије мајке из којих настају зреле ћелије крви и када се пресаде у различита ткива имају јединствену способност да обнављају и стварају управо ћелије тих ткива и органа. Стога се ова врста трансплантације примењује не само у лечењу малигних болести (најчешће костне сржи – најразличитијих облика леукемије, болести лимфног ткива, односно злоћудних болести лимфних жлезда та-

козваних лимфома, болести костију, рака костију – одређеније мијелома), већ и инфаркта срца, мултипле склерозе и разноврсних урођених болести, указала је пре извесног времена Драгана Стаматовић из Одељења за трансплантацију костне сржи.

Са недостатком органа се, иначе, суочава цео свет, а шпански и италијански модел донорства би, како се све чешће спомиње, могао да буде узор другим земљама. Тамо се органи узимају од свих људи којима је дијагностификована мождана смрт и који се за живота нису изјаснили да се томе противе. Имајући ово на уму није чудно што се у току године у поменутиим земљама уради највећи број пресађивања органа.

У Србији органи умрле особе могу да се узму само ако је покојник потписао да пристаје на то и уколико се с тим сагласи најближа родбина након његове смрти. Ако је особа за живота била изричита да не дозвољава узимање органа, њена жеља се поштује без обзира на супротно мишљење сродника. Својевремено је зато био установљен Центар за типизацију ткива који је требало да води евиденцију о свим пацијентима, потенцијалним даваоцима. Пошто је код нас реткост да се неко на смрти изјашњава о судбини својих органа, обично лекари за такву дозволу питају родбину и у 99 одсто случајева добијају негативан одговор.

Због предрасуда и заблуда живо донорство је у Србији скоро „нестало са сцене“ и једва се пронађе довољно и добровољних давалаца крви. Да ли икад помислимо да би орган који, стицајем неких тужних околности, власнику више не треба, некој другој особи могао да продужи живот? Више брижности за друге и мање себичности не би било на одмет. Уз то, оно што је вечно то је наша душа, а њу нам нико не тражи нити нам је неко може узети.

Татјана Кршић

Вања Петруш пружа помоћ Слободанки Ћирић

На ноге пацијентима

У румском Дому здравља, у Служби кућне неге, онедавно ради физиотерапеут који пацијентима комплетну рехабилитацију пружа у њиховим домовима. Тако су Румљани први у Срему и међу првима у Војводини добили кућног физиотерапеута. Ова новина наишла је на одобравање болесника, али и запослених у Центру за социјални рад и Удружењу инвалида. За сада осам пацијената добија терапију, а још пет чека да дође на ред.

– Углавном су то болесници са тежим обољењима мултипле склерозе, они који су доживели шлог, са тежим преломима доњих екстремитета, са ампутацијама и други који не могу да дођу до Дома здравља – објашњава за „Глас осигураника“ виши физиотерапеут Вања Петруш.

Петруш ради за сада само са болесницима у Руми, док се не обезбеди још једно теренско возило за села у румској општини. Са њим у кућне посете одлази и здравствена неговатељица.

– У плану је комерцијализација ове услуге па ће свим болесницима на лични захтев, према утврђеном ценовнику, бити омогућена помоћ физиотерапеута у кућним условима – каже директорка румског Дома здравља др Снежана Бојанић Стојић.

Д. Р.

Најуспешније код бубрега

Пре трансплантације обављају се многобројна медицинска испитивања, пошто се догађа да чак ни бубрег најближег рођака не одговара. Једино су једнојајчани близанци стопостотно компатибилни. И даље је, ипак, најзахвалнија трансплантација бубрега – од живог донора он се прима у 90-95 одсто случајева, а функционише у просеку двадесет година; пресађен са кадавера успева да се одржи у 85-90 одсто случајева и да послужи примаоцу од десет до дванаест година.

Најповољнији постхумни донори су они код којих је установљена мождана смрт. Она се утврђује по одређеном принципу, а одређују је лекари који не смеју бити чланови трансплантационог тима.

Хељда јача меморију

Хељда је житарица за коју нутриционисти тврде да је штета што се не узгаја више (код нас се гаји највише на Златару) и што се чешће не налази на трпези. Јапански истраживачи су доказали да протеини у хељди снижавају холестерол у крви, а немачки – да јој је један од највећих квалитета снижавање високог крвног притиска. Изузетно су лековита дејства хељдиног чаја у лечењу болести крвотока (проширење вена, пуцање и разна крварења капилара). Народна медицина препоручује цвет хељде као лек против кашља и слуги у горњим дисајним путевима, док се чај од листа и цвета употребљава за атеросклерозу, нарочито ако је комбинована с повишеним крвним притиском.

Састав зрна хељду чини изванредном за многе болести савременог доба: пре свега, за хипертензију, реуматизам, глауком, дијабетес и болести које настају као последица радиоактивног зрачења. Од хељдиног брашна може се спремати здрава и укусна каша, која спада у врхунске дијететске производе. Препоручује се у исхрани деце и одраслих, а посебно умних радника и старијих јер јача меморију и концентрацију. Каша од хељде је такође лек против болести желуца и црева, а помаже и при нервним растројствима, у лечењу малокрвности и гојазности.

Хељдино брашно користи се за припремање паленте, палачинки, резанаца, ваљушака, за печење хлеба и пецива.

Хранљив доручак: нақвасите хељду, оставите да набубри, па лагано кувајте док не омекша (не сме се раскашати); додајте мало соли и две кашике меда, па једите с млеком или павлаком.

Пита од хељде (за 4 особе)

Од 250 г хељдиног и 250 г белог брашна, уља, киселе воде и мало соли направите тесто као за палачинке, испеците палачинке, премажите их надевом од 4 јајета, сира и кајмака, ређајте у плех и прелијте остатком надева. Све запеците у рерни 10 минута.

Тесто за палачинке: од 100 грама хељдиног брашна, 4 јајета, 2 дл млека и прстохвата соли направите тесто, додајте 100 грама рендсаног гауда сира и пеците палачинке које можете пунити разним сланим надевима.

ПОУКЕ СА ИНТЕРНЕТА

Како остати млад

Одбаците све неважне бројеве, укључујући године, тежину и висину. Оставите докторима да брину о томе. За то их плаћамо.

Задржите само веселе пријатеље. Мрзоволни вас само вуку доле (имајте ово на уму ако сте ви један од мрзоволних).

Наставите да учите.

Научите више о компјутерима, занатима, баштованству, било чему. Никад не држите мозак незапослен.

„Незапослен ум је ђавоља радионица.”

А име ђавола је Алцхајмерова болест!

Уживајте у једноставним стварима.

Смејте се често, дуго и гласно. Смејте се док не останете без даха. А ако имате пријатеља који вас засмејава, проводите много, много времена са ЊИМ/ЊОМ.

Сузе се догађају.

Поднесите, тугујте, и идите даље. Једина особа која је са нама цео наш живот, јесмо ми сами. ЖИВИТЕ док сте живи.

Окружите се стварима које волите.

Било да су то породица, љубимци, успомене, музика, биљке, хоби, било шта.

Ваша кућа је ваше уточиште.

Негујте своје здравље.

Ако је добро, сачувајте га. Ако је нестабилно, побољшајте га. Ако је изван онога што можете побољшати, потражите помоћ.

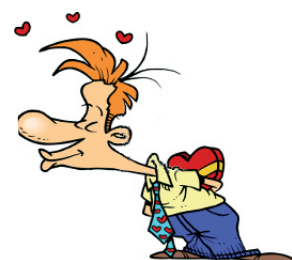

Не идите на путовања кривице.

Идите до тржног центра, чак и до следећег округа, у страну земљу, али НЕ тамо где је кривица.

Говорите људима које волите да их волите, у свакој прилици.

И, поделите ово са неким.

ПРИЧАЛА МИ МОЈА БАКА

Клијенти и пацијенти

Е, да нам је то на филму, силне бисмо паре зарадили: свако мало, па спектакуларне акције, по'ватају сумњивце, па их пусте...

Не знам, чедо моје, шта је ово дошло! Таман сам помислила да сам савладала ове нове речи као транзиција, виртуелно, рекетирање и многе друге, и била поносна што могу да разумем и вести, и новинаре, и политичаре. Кад 'оћеш, врага, ја заборавила оне што сам пре знала. Умем ја њих да изговорим, није то, ал' су ми се њихова значења скроз побркала у глави.

Ето, неки дан, пишу новине да су на онај Правни факултет у Крагујевцу пред студенте дошли они исти професори што су прошле године хапшени због узимања пара за испите. А тај наслов је био: „Професори примили клијенте!“

Да их уче корупцији

Мислила сам и мислила, и нисам смислила да ли они њима дођу студенти ил' клијенти?! А кум Стева вели да не лупам главу јер се већ зна да им дођу по 500, 600 евра, зависи од испита. И још ми је казо да су се оти професори морали вратити на посао јер им је по закону истекло плаћено одсуство од годину дана – по 50.000 динара месечно! Да л' им није ништа доказано ил' није ни почело доказивање, а зна се да је, док се не докаже, свако невин; углавном, они ће учити младе правнике шта све није корупција.

Видиш, чедо, и та ми реч корупција измиче. Никако нисам сигурна да л' она више припада правницима ил' политичарима?

А разбојници, пљачкаши, убице и криминалци свих врста, само ако имају много пара и узму доброг адвоката, постају уважени клијенти или сведоци

сарадници који се, док чекају пресуду „у име народа“ против бивших пајтоса што их цинкаре држави, баве зеленашењем или препродајом државних акција под присилом. И тако, уместо да им држава одузима криминалом стечену имовину, они настављају да се баве тим, уљуљкани под заштитом државе. Зато се и коти криминал сваке врсте, јер нема страха, а ни стида. Али има Холивуда! Свако мало па „спектакуларна“ акција полиције, специјалних јединица или не знам већ више кога. По'ватају их, ставе иза решетака, истрага потраје кол'ко потраје, па ил' их пусте због недостатка доказа, ил' да се бране са слободе.

А на слободи су нам већ Радуловић, Карић, Терзић, Цане и још охoho, а канда ће и Џаја. Дугогодишњи мајстор фудбала. Размазио је, кажу, навијаче Звезде и сад их је тешко вратити навијању. Као што ће и дотичног бити тешко вратити српском правосуђу, пошто је добио држављанство братске државе.

Узеше нам Џају због његове спортске величине, кажу, а канда ће дати и благослов за отимање Косова: он ће, по речима министра полиције, без обзира што га правосуђе терети за милионску крађу, као грађанин те државе допринети њеној афирмацији; а признање Косова ће их одвести право у ЕУ.

А и други из фудбалског бизниса, који је са још неколико њих оптужен за намештање резултата, сва је прилика, није крив. Ту је нешто канда забрљао Специјални суд за организовани криминал што је наредио да се при-

слушкују телефонски разговори пре него што је дотични извршио кривично дело. Јер да га је извршио, па да му је доказано, онда би било могуће прислушкивање. Овако је то задирање у уставна права клијента, изјавио је један од бранилаца. И те би траке од прислушкивања биле пуноважне да му је доказано, а овако су незаконите.

Ништа без признанице

Ово ме подсети на Милесину снају кад је ишла да се у болници жали на доктора који јој је тражио паре за операцију. Има тамо нека жена правник што штити права пацијената, па кад јој се ова обратила да то пријави, а заштитница тражи доказе. Види наша снаја да ту нема 'леба, па у шали приупита да ли би признаница на 500 евра одговарала?!

Е, видиш, љуби те баба, никад та није заштитила ни једног пацијента.

А ми, обичан народ, нисмо више пацијенти само код доктора. То смо и у банкама где још с врата знају ди нас боли па лече и шишају истовремено; и у трговинама смо пацијенти које су рекламе убедили да нам баш ти производи фале до потпуне среће; пацијенти смо и на берзи, у игри са акцијама и разним фондовима...

Доживотни пацијенти.

Унука Ика

КРИЗА НА ВОЛСТРИТУ ОПУСТОШИЛА
И ПЕНЗИЈСКЕ ФОНДОВЕ

Ништа од пензија

„Финансијски цунами“ који још није сасвим прохујао натераће многе Американце да одложе пензионисање и наставе да раде и у позним годинама

Финансијска криза, која се описује и као „финансијски цунами“, на главној америчкој (и светској) берзи Волстриту последњих недеља је у жижи глобалног публицитета из једноставног разлога што изазива глобални поремећај. Слом неких од највећих инвестиционих банака, национализација највећег осигуравајућег друштва, усвајање пакета спасавања од 700 милијарди долара у Конгресу дословно у последњи час, у други план су ставили утицај овог економског вртлога на обичне људе у Америци. А тај утицај није нимало пријатан.

Практични резултати кризе, која је у најави већ годину дана, откако је почело да се урушава америчко хипотекарно тржиште – систем прављења

профита уз помоћ финансијских акробација (и малверзација), заснован на чињеници да су милиони Америчанаца олако узели хипотекарне кредите за своје куће које сада не могу да отплаћују – јесу пад акција, поштравање услова за кредитирање, повећање незапослености. А са тим и много неизвеснија будућност милиона Америчанаца.

Јуриш на уштеђевине

Погођени су, наравно, и пензијски фондови. Протеклих дана највише се причало о тамо најпопуларнијем, тако званом 401(к) (назван тако по члану закона по коме је основан), а који подразумева добровољно одрицање од дела плате да би се она уплаћивала као наменска штедња за пензију. Овај систем је углавном пракса у приватним фирмама (мање је заступљен у државним надлештвима), а подразумева и „одложено“ опорезивање своте која се издваја:

порез се плаћа тек кад се уштеђевина подиже, што у редовном поступку није могуће пре него што власник рачуна напуну педесет девет и по година.

Могуће је, међутим, ванредно подићи ову уштеђевину, која се често назива и „пенсионерским гнездом“, али у том случају, уз редовне порезе, треба платити и казнену таксу од десет одсто.

Оно што се, међутим, последњих недеља догађа, то је управо јуриш да се повуче „401(к)“ уштеђевина, упркос поменутих наметима. Многи, једноставно, немају другог избора: оставши без посла, то им је једина резерва, или овом уштеђевином исплаћују доспеле кредитне рате да не би изгубили кућу.

Нису, као и обично у оваквим ситуацијама, сви погођени подједнако: у крајњем исходу најгоре ће проћи они чијим су пензијским фондовима управљали најмање способни (или најмање обзирни) менаџери. Неки су се, наиме, понашали у складу са принципима „казино капитализма“ који је и довео до садашње кризе, описане као највећа ове генерације, па су те инвестиције претрпеле велике губитке. „Врло је вероватно да ваш пензијски фонд није више у стању да вам обезбеди исплату пензија у догледној будућности“, најчешћи је одговор на учестала питања оних који би ускоро требало да заврше свој радни век.

То је потврдио и председник Буш, чији је „режим“, по многим оценама, и кумовао берзанској кризи: „Драматичан

Губитак 2.000 милијарди долара

Пензијски фонд САД је, према тврдњи Питера Орзага, високог аналитичара буџета америчког Конгреса, у претходних 15 месеци изгубио 2.000 милијарди долара!

То ће, сматра и он, натерати многе раднике да одложе одлазак у пензију. Процењује се да ће 46 милиона Америчанаца ове године напунити 62 године, што је услов за пензионисање. Међутим, анкете потврђују да све већи број временских Америчанаца намерава да ради дуже, бар до 66. године живота.

Вредност њихових будућих пензија тренутно је опала, а аналитичари указују да продужетак рада само четири године након 62. године може да буде додатно исплатив и повећа исплату социјалног осигурања чак за 500 долара месечно.

пад на тржишту акција имаће директног утицаја на пензијске рачуне, пензијске фондове и личну уштеђевину милиона наших грађана”, изјавио је у говору у којем је апеловао да Конгрес одобри поменути „пакет за избављење” од 700 милијарди долара.

До опоравка бар три године

Сличне оцене дала су и два претендента за Бушовог наследника, Обама и Мекејн. „Збрисано је билион (хиљаду милијарди) долара, и то не само богатство менаџера са Волстрита”, поручио је тако у конгресној дебати Обама, напомињући и да „вредни Американци остају без својих пензионих фондова”. „Надам се да је јасно да смо у најгорјој финансијској кризи у нашем животу и да она погађа не само берзу, већ и мале бизнисмене који више не могу да добију кредит – све нас то погађа драматично”, гласила је порука Мекејна. „План избављења” коштаће иначе по око 3.000 долара додатних пореза „по глави” сваког Американца.

У анкети коју је почетком септембра спровела агенција Асошијетед прес, више од половине учесника изнело је страховања да неће моћи да оде у пензију онда кад су планирали и да ће морати да раде дуже зато што им је вредност онога што су штедели умањена. Агенција тако цитира Дениз Едвард (62), која каже да очекује да ће морати да ради бар још десет година због штете коју су претрпели фондови у којима су она и њен супруг штедели за пензионерске дане. „Мораћемо, сем тога, да се ослобимо и на наше две ћерке”, додаје.

Према првим проценама, пензијски фондови су изгубили око 24 одсто вредности које су имали пре годину дана, а преовлађујуће уверење је да се тржиште неће баш брзо опоравити. Процена директора једног од тих фондова, коју наводи АП, гласила је да ће за неку врсту опоравка бити неопходно бар три године.

То значи да ће прославе одласка у пензију бар за толико морати да буду одложене. Резултат ће бити и додатно повећање удела оних старијих од 60 година међу запосленима. Док их је, према Бироу радне статистике, у 1985. било само око 18 одсто, тај број је данас нарастао на 39 процената.

Нове прилике је можда најбоље, како је пренео АП, описао 65-годишњи Џон Хоув, пословођа у једној транспортној компанији: „Боже, мораћу да радим све док ме не спусте у рупу!”

Милан Бекин

Додатак на скупоћу

Пензионери у Републици Српској примали су од 1. октобара септембарске припадности са повишицом од шест процената. После овог повећања, просечна пензија попела се до 319,15 конвертибилних марака, док примања оних који су све радне године одрадили у РС (без корисника сразмерних пензија) износи, у просеку, 332,76 КМ.

Скоро свих 22.000 пензионера са најнижим пензијама за септембар је добило повишицу од 10 КМ јер је ово примање, одлуком Владе Републике Српске, од прошлог месеца повећано са 150 на 160 КМ.

Ипак, и после најновијих повећања, примања готово 207.000 пензионера у РС досегла су свега 40,96 одсто просечне плате која с ону страну Дрине износи 779 КМ.

Али, док су пензионери у Републици Српској с најнижим пензијама колико јуче примили и вероватно већ потрошили

повишицу од око пет евра (10 КМ), њихове колеге у Словенији можда још „крцкају” ванредни додатак који су недавно добили: да би се ублажио удар скупоће на пензионере са нижим пензијама, у Љубљани је донет закон о једнократној исплати помоћи свима с пензијама испод 500 евра!

Пензионери с примањима до 404 евра добили су „додатак на скупоћу” од 150 евра, они с припадностима од 404 до 450 евра добили су 100, а њихове колеге с пензијама од 450 до 500 евра – по 80 евра додатка. Право на овај додатак имали су само пензионери са сталним пребивалиштем у Словенији.

Судећи по неким информацијама, и Влада у Румунији најављује повећање пензија за читавих 20 одсто.

Живела у три века

Ружица Зековић, која је живела 111 година и 4. октобра сахрањена у селу Сивцу код Куле, сматра се најстаријом

Српкињом. Рођена је 1897. године у Тепцима под Дурмитором и живела је у три века.

И мртав да плати ТВ претплату

Да је с администрацијом свуда исто, потврђује и „случај” Фридриха Жилера (1759–1805), једног од најпознатијих немачких песника и драматурга: иако је мртав дуже од два века, добио је ових дана две опомене да измири заостале рачуне за ТВ претплату уз претњу да ће, уколико у најкраћем

року не плати дуг од 17 евра, против њега бити покренута тужба.

Опомене су стигле на адресу у „овоземаљском свету”, на основну школу у Вахгсдорф-Коблицу, на истоку Немачке, која носи песниково име.

Мада им је директор одговорио да „Хер Шилер више није у стању

да слуша радио нити да гледа ТВ”, надлежни органи су упорни да наплате дуг, уз објашњење да ће хер Шилер бити изузет од плаћања само под условом да може да докаже да не поседује ни ТВ ни радио.

Како из „оног” света нешто доказати овоземаљској надлежној служби?

Старица – плетилца по казни

Суд у Немачкој осудио је старицу од 89 година да се искупи комшијама којима је бушила гуме тако што ће им – исплести џемпере.

Хајди Кол је вадичепом избушила чак педесетак гума. Првобитна казна, да се жртвама почињеног недела пла-

ти одштета, преиначена је јер старица нема материјалних могућности за то. Зато ју је суд осудио да исплете џемпере за оштећене.

Како преносе агенције, Хајди Кол која је живела сама смештена је у старачки дом.

Др Јован Кркобабић отвара смотру

Михалић подиже барјак

ОДРЖАНА ПРВА ОЛИМПИЈАДА ТРЕЋЕГ ДОБА У СОКОБАЊИ

Сви су победили

Најављено да ће манифестација, која је у првом одржавању окупила више од пет стотина учесника из 71 места, постати традиционална

Под покровитељством Бориса Тадића, председника Републике Србије, од 28. септембра до 2. октобра ове године у Сокобањи је, први пут у нашој земљи, одржана Олимпијада спорта, здравља и културе људи трећег животног доба, под слоганом „За активну старост“. Ову

манифестацију успешно су организовали Савез пензионера Србије, Национална фондација за хуману старост „Др Лаза Лазаревић“ и Скупштина општине Сокобања, уз сарадњу асоцијације „Спорт за све“ и агенције „Ас тревел“.

Да подсетимо, 507 учесника из 71 места широм Србије имали су могућност да се надмећу у неколико спортских дис-

циплина: оријентационом кросу, шаху, пикаду и стрељаштву. Свака екипа била је састављена од највише пет људи који су могли да учествују у свим дисциплинама уз само један услов – да су старији од 60 година.

Организациони одбор Олимпијаде, с председником Василијем Белобрковићем и члановима др Христом Анђелским, Симеоном Бабићем, др Душаном Митићем, Гораном Буцаком, Будом Вучинићем, Иваном Којићем и Ивом Трутиним, потрудио се да ветерани рада у оквиру Олимпијаде учествују и у културним и образовним садржајима, на базару здравља, у књижевном и ли-

Јасминка Миленковић доноси олимпијску бакљу

Донатори Олимпијаде

Влада Републике Србије, Републички завод за здравствено осигурање, Удружење пензионера Савезног МУП-а, Републички фонд ПИО, Савез пензионера Србије, Градска организација пензионера Београд, ПУПС, Скупштина општине Сокобања, РТС, Телеком Србија, Радио Београд, Призма д.о.о. – Крагујевац, Пхарма Свисс, Оцулус, Биоклиника, Привредна Банка, Дунав осигурање и Универзитет за треће доба „Ђуро Салај“.

Долазак учесника

Најуспешнији на окупу

ковном стваралаштву, народној радиности...

Треба истаћи да су учесници Олимпијаде боравак подно Озрена и Сокограда најчешће финансирани издвајањем средстава из свог џепа. Некима су помогле општинске организације, а они агилнији успели су да обезбеде или спонзорство локалних самоуправа или, пак, привредника из своје средине.

Као што то бива и на отварању ових манифестација широм света, а у духу олимпизма, олимпијски пламен запалила је Јасминка Миленковић, једна од најуспешнијих спортисткиња сокобањског краја.

Свечаности отварања Олимпијаде присуствовали су, између осталих, и Жељко Милошевић, државни секретар у Министарству здравља Републике Србије, Димитрије Лукић, председник Скупштине општине Сокобања, Ђуро Перић, вршилац дужности председника Савеза пензионера Србије, а част да отво-

ри прву Олимпијаду људи трећег доба припала је изасланику Бориса Тадића и потпредседнику Републичке владе др Јовану Кркобабићу. Расположење присутних порасло је после говора др Кркобабића:

– Отворен је процес побољшања социјално-материјалног положаја пензионера. Њихове припадности ће се, уз редовно усклађивање, повећати и за ванредних 10 одсто са октобарским пензијама. Већ су припремљене измене и допуне Закона о ПИО које ће пензије у 2009. години вратити на ниво од 70 одсто просечне зараде у Републици. Цене лекова већ смо пре неколико дана снизили, а будите сигурни да се припремају нова изненађења у том правцу. Планирамо да омогућимо право на бесплатно лечење свим старијима који имају примања нижа од просечне пензије, без обзира на то ко су и одакле су. Партиципације ће бити укинуте у 2009. години, и то ће бити

нешто чега ћемо се само сећати као ружног сна – рекао је вицепремијер.

Заставу ове манифестације подигао је легендарни атлетичар Фрањо Михалић који је, са шаховским велемајстором Александром Матановићем и глумицама Бранком Веселиновић, Иваном и Јеленом Жигон, помогао да учесници на Олимпијади имају квалитетније активности и садржаје.

Сусрет

Лубомиру Миливојевићу, председнику Општинске организације пензионера Вождовца, најрадоснији догађај на Олимпијади био је случајни сусрет са другом из војске, Стипаном Годаром из Суботице – после 47 година.

Симултанка Александра Матановића

Још оштрог ока

На опште изненађење, у физички најнапорнијој дисциплини – оријентационом кросу на 2.500 метара, такмичио се највећи број екипа (58 са више од 280 такмичара). Можда атмосферу која је владала у тој дисциплини најбоље илуструје пример Пауна Трифуновића из Жагубице: иако је обновио стару повреду колена, уз јаку вољу – јачу од повреде, окончао је такмичење. Наиме, резултат се признавао само ако сви такмичари из екипе стигну на циљ. Касније је учествовао и у такмичењу у шаху.

Судија Фрањо Михалић и Драган Кузмановић, из Организационог одбора, кажу да су сви учесници који су дошли на циљ награђивани великим аплаузом – јер су успели. Они саветују свим људима ове доби да се крећу што више, пошто је то корисно и здраво за њих. Рецимо, Фрањо Михалић и сада, у 89. години живота, дневно препешачи од шест до осам километара.

Јездимир Марсенић, генерални секретар асоцијације „Спорт за све“, признао је да су пријатно изненађени толиком заинтересованошћу људи трећег доба за спортски део програма Олимпијаде. Посета предавањима о здрављу људи трећег доба, и поред изузетних предавача, била је знатно слабија.

Међутим, Јулијана Потих, лекар из Дома здравља Сокобања, имала је пуне руке посла: у оквиру „Базара здравља“ мерила је притисак и шећер у крви учесницима и утврдила да је стање задовољавајуће.

Током завршне вечери сведен је биланс и, као што то бива, додељена су признања и проглашени укупни победници. Прва је била екипа Сокобање, други су били пензионери „Тигра“ из Пирота, а треће место поделиле су екипа из Беле Цркве и екипа „Клуба за одрасла и стара лица“ из Панчева. Међутим, општи је утисак да су, ангажовањем и

Најстарији

Миљивој Тошић, са 86 година, био је најстарији учесник Олимпијаде. Можда је тајна његове виталности што нити је пушио нити је пио алкохол.

Да не залутамо

Радост на циљу

Ала смо се веселили

понашањем током такмичења, уствари сви учесници и победници.

Бројке најбоље говоре: на такмичењу у пецању учествовало је 48 екипа (75 пецароша), у шаху 49 екипа (94 мушкарца и пет жена), у оријентационом кросу 58 екипа (више од 280 такмичара), у пикаду се надметало 323 такмичара, а у стрељаштву 342 учесника трећег доба. На крају, студенти ДИФ-а из Београда, са Одсека за рекреацију, анимирали су наше старине да покажу своја уметничка умећа, па су сви присутни уживали у њиховим креацијама.

Свакако да о Олимпијади најбољи суд могу да дају њени протагонисти.

Вељко Маринковић, из вождовачког Удружења пензионера, сугерише да се наредне године раније почне са припремама да би се избегле ситне мањкавости које, ипак, нису умањиле општи повољан утисак о овогодишњој манифестацији. Вукоје Живковић, са Коњарника у Београду, и Стеван Обреновић, председник ОУП-а „Савски венац“, предлажу да се Олимпијада следеће године обогати још неким дисциплинама.

На крају, и Василије Белобрковић је обећао да ће се Олимпијада људи трећег доба одржавати сваке године.

Мирослав Мектеровић

ОКТОБАР – МЕСЕЦ СОЛИДАРНОСТИ СА СТАРИМ ЉУДИМА

Од изложби до балских вечери

Многобројне манифестације обрадовале остареле и показале да су, макар током „свог“ месеца, у центру збивања

Геронтолошки центар Београд и пословне јединице „Дневни центри и клубови“ организовали су поводом Међународног дана старих људи, 1. октобра, фестивал „Дани стваралаштва старијих“, шести по реду. Фестивал, чији је покровитељ била Скупштина града Београда, почео је отварањем тродневне изложбе слика корисника геронтолошких клубова, Службе помоћи у кући и домова за старе. Истовремено, уприличена је и интерактивна радионица, насловљена „И ја могу бити сликар“, па су заинтересовани посетиоци могли да осликавају празна платна и тако допуне поставку.

У Дому војске организован је Фестивалски бал са жељом да се за тренутак дочара атмосфера плесних вечери старог Београда. Позната уметница Дубравка Нешовић је у Руском дому одржала концерт и за петодеценијско стваралаштво добила плакету фестивала „Златно доба“ за изузетно умеће у трећем животном добу. На концерту Пензионерског аматерског културно-уметничког друштва београдског Геронтолошког центра уживали су сви које је 1. октоб-

ра пут водио у ову кућу.

Поводом Националног дана солидарности са старим људима, како нам јавља сарадник из Трстеника Драган Ивановић, Црвени крст из овог града, заједно са запосленима у Дому здравља „Др Сава Станојевић“, организовао је мерење крвног притиска и нивоа шећера у крви калуђерицама у манастирима Љубостиња и Велуђе, а затим и пензионерима у њиховом клубу.

Први октобар је био свечан и за пензионисане Апатинце. Дом за старе из Апатина се на манифестацији „Са старијима – за старе“, одржаној у Дому Војске Србије, представио радовима својих корисника и видео-представљањем услова живота у Дому и активности успелених који настоје да станарима осмисле свакодневицу. Дом у Апатину био је,

Још вешти на подијуму

између осталог, и организатор предавања за медицинске раднике из војвођан-ских установа за бригу о старима која су одржали професор Медицинског факултета у Београду др Младен Давидовић, прим. др Александра Милићевић-Калашић и др Александар Антовић.

Саво Завишић, дописник из Кикинде, јавља да је традиционално обележавање Дана и месеца времешних људи и у његовом

Предавање у Апатину и преглед у Љубостињи

Пажљива публика у Кикинди и Књажевцу

граду почело у тамошњем Геронтолошком центру, гостовањем чланова КУД пензионера „Сунчана јесен“ и изложбом ручних радова корисника. До краја месеца предвиђене су многобројне манифестације међу којима и Једанаести сазив хуманитарне ликовне колоније уз учешће уметника из многих градова Србије, као и вајарска колонија за чланове Клуба Геронтолошког центра и из других места.

Геронтолошки центар у Суботици, како извештава Ика Митровић, понудио је најстаријим житељима октобар препун активности, почев од учешћа на Олимпијади за треће доба у Сокобањи, посете Дому за старе на Бежанијској коси и Старом и Белом двору у Београду, до разноврсних садржаја на локалном нивоу. Пажњу остарелих посебно су привукла предавања лекара и апотекара о имунитету, деменцији, опстипацији и лаксативима, атеросклерози... и могућност да, уз помоћ Градске апотеке, провере холестерол и триглицериде. Најстарији Суботичани – станари Геронтолошког центра и чланови клубова подарили су суграђанима изложбе својих рукотворина, а на Тргу слободе показали како настају слике и други радови у техници сламе и шушке, како се ствара мозаик или осликава свила.

Млади у Књажевцу за најстарије

Кикиндска певачка секција

Улепшавајући празник најстаријим суграђанима, млади активисти Црвеног крста Сенте посетили су Каритасов дневни боравак за старе. Извели су кратак програм, приредили закуску за деке и баке, даровали им материјале за ручне радове, а посебним поклонима су обрадовали двоје најстаријих учесника овог сусрета Аранку Шредер и Иштвана Бичкеија.

У Прокупљу, како јавља дописник Живорад Димкић, волонтери и запослени Општинске организације Црвеног крста, већ по традицији, обележили су Дан старих једнодневном акцијом – старима и лицима са социјалном потребом у граду и селима поклонили су 120 хигијенских пакета вредности по око хиљаду динара.

По речима Душице Динић, секретара ОО ЦК Прокупља, за успешност акције посебно су заслужне волонтерке Весна Келић, Снежана Апостоловић и Весна Красић.

У општини Књажевац, извештава наш сарадник Драгић Ђорђевић, Светски дан старих обележен је посетама људи из Центра за социјални рад, Удружења пензионера и инвалида рада и Црвеног крста старим и изнемоглим лицима и уручивањем поклона. Овај дан слави и Геронтолошки центар, па су га посетили и приказали своје програме фолклорна група „Коло“ Дома културе из Књажевца, Културно-уметничко друштво из Штипине, КУД клуба пензионера „Сунчана јесен“ (хор и фолклор), Удружење сестара из Бора, Удружење инвалида из Зајечара... Корисницима ове институције, којих је 210 просечне старости 75 година, гости су уручили поклоне, а старе су посетили и малишани Предшколске установе „Бајка“ и приказали припремљени програм.

Тек је средина октобра, преостале су још две седмице за наумљене активности. Оне свакако неће мањкати, али би о судбини људи који увелико „троше“ другу половину живота требало размишљати непрестано, јер старост никог није мимоишла.

Приредила: Татјана Кршић

Конкурси Црвеног крста Новог Сада

У оквиру обележавања Сунчане јесени живота, Градска организација Црвеног крста расписала је конкурсе за избор најдуговечнијег Новосађанина, брачног пара са најдужим стажом и најстаријег активисте.

Лична карта, венчани лист и чланска карта меродавни су за пријаву на конкурс, који је отворен до 20. октобра.

И. М.

ЧАЧАНКА БРАНКА ПЕШИЋ СВОЈИМ ПРИМЕРОМ РАЗБИЈА ПРЕДРАСУДЕ

Не признаје препреке

Иако вишеструки инвалид, дипломирала економију, област међународног маркетинга, а жели да се бави културом, образовањем и спортом

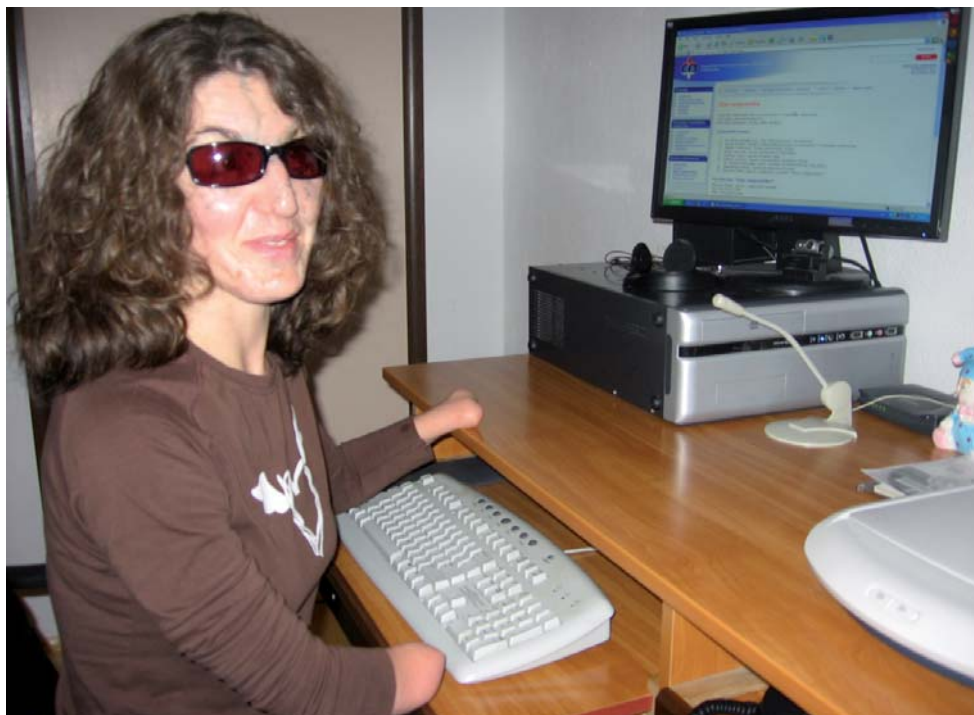
Са непуних девет година Бранка Пешић из Чачка настрадала је од експлозивног материјала и остала без вида и обе шаке. Упркос тешким повредама, постигла је много, афирмисала се у покрету особа са инвалидитетом, али и у средини у којој живи. У јуну ове године дипломирала је економију у области међународног маркетинга са просечном оценом 9,69, жели да се бави пословима у струци, нарочито маркетингом у секторима културе, образовања или спорта, а већ има искуства са пројек-

је трећи разред у истој школи. Протежа, направљена у Руду, није јој помогла, па је наставила, а и данас то чини, да све обавља без икаквих ортопедских помагала.

Школовала се док је било мало књига и литературе у електронском облику, па посебно истиче разумевање професора и колега Мегатренд универзитета. Због двоструког хендикепа, још није пронашла начин да самостално користи бели штап иако су јој у Љубљани 2006. године направили специјалну протезу:

Дан „белог штапа“

Слепи различитим акцијама и манифестацијама обележавају 15. октобар, Међународни дан „белог штапа“, да би упознали јавност са својим потребама, проблемима али и успеси-ма. Сматра се да у Србији има око 12.000 слепих или тешко слабовидих особа.

тима који се баве екологијом и заштитом животне средине. Иако је свесна да је веома тешко пронаћи посао, не обесхрабрује се: зависно од околности, каже, неће бирати посао...

Њено искуство многим може бити поучно. Након повреде, захваљујући најужој породици, родитељима и брату, постепено се осамостаљивала, а уз подршку тадашње учитељице Љиљане Савић, помоћи другова и родитеља који су јој читали уџбенике, завршила

– За сада се још не усуђујем да изађем само са штапом. Најчешћи пратиоци су ми породица и пријатељи. У Чачку још не постоји сервис за персоналне асистенте. У плану је... – каже ова упорна девојка.

Са рачунаром се, међутим, добро сналази и од првог контакта са компјутером несметано користи стандардну тастатуру.

Бранка је члан Управног одбора Међуопштинске организације слепих у Чач-

ку, Скупштине и Управног одбора а и Комисије за културу Савеза слепих Србије. Учествојући у изradi неколико пројеката покушала је да привуче и друге младе чланове да се укључе у рад Организације. Засад је за Савез урадила два пројекта и оба су се тицала информатичке писмености. Тренутно обучава слепе за рад на рачунару у оквиру пројекта који подржава Национална служба за запошљавање с циљем да слепи лакше дођу до запослења. Као члан саветодавног тела градоначелника Чачка за социјалну политику настоји да конкретним предлозима унапреди положај лица из такозваних осетљивих група.

У стицању знања и нових пријатеља много јој је помогло знање есперанта. Захваљујући есперантистима, добила је и први рачунар, са непуних 16 година боравила у Кијеву, онда два пута у Мађарској, Бугарској, а најрадије се сећа Конгреса есперантиста у Италији.

И, за крај, истиче значај образовања инвалида заједно са здравим вршњацима, а посебно потребу да им се омогући стицање додатних вештина: тада се и диплома на тржишту рада посматра другачије...

Слободан Станковић

КЊАЖЕВАЦ

Нове полисе

Општинска организација пензионера и инвалида рада у Књажевцу почела је у септембру акцију закључивања нових двогодишњих полиса осигурања пензионера са „Дунав осигурањем“: месечна уплата повећана је са 150 на 200 динара, али је повећана и осигурана сума и она за природну смрт износи 30.812, у случају несреће са смртним исходом 30.000, а код повреда са насталим инвалидитетом до 40.000 динара.

Сада је могуће осигурање и пољопривредних и пензионера самосталних делатности (рођених најраније 1936. године), што је новина од када су се спојила сва три пензијска фонда. У Зајечарском округу до сада је осигурањем било обухваћено 16.500, а у целој Тимочкој крајини око 27.000 пензионера (највише из Књажевца – 68 одсто), углавном оних који су пензију стекли из радног односа.

Д. Ђорђевић

ПОЖАРЕВАЦ

Одушевљени Охридом

Општинска организација пензионера Пожаревац у оквиру својих активности организује и екскурзије у земљи, понекад и у иностранству. Тако су од 17. до 22. септембра пожаревачки пензионери били у Македонији, на Охридском језеру. Посетили су сва знаменитија места: Самоилову тврђаву, новооткопани и уређени антички амфитеатар и велико археолошко градилиште Страшник, на коме је изграђена и нова црква Св. Климента Охридског. Обишли су и Биљанине изворе, Св. Наум, Стругу и Калишта.

М. Николић

ВРАЊЕ

Угроженима пакети

Поводом Дана старих, 1. октобра, Управни одбор Удружења пензионера општине Врање донео је одлуку да се старим и болесним особама, пензионерима, без обзира на то у којем су удружењу, додели 320 пакета солидарности (вредност 400 динара). Средства је Удружење обезбедило из сопствених извора јер је изостала помоћ локалне самоуправе и оних који имају много, али немају топао осмех и пријатан стисак руке.

Овим Удружење пензионера показује своју солидарност на делу.

Велибор Јовић

ПЕЋИНЦИ

Брину о здрављу и духу

Општинска организација Удружења пензионера Пећинци са 800 чланова остварује запажене резултате у раду у оквиру чега је, уз помоћ Центра за социјални рад, организовала и две једнодневне екскурзије, у јулу у Суботицу, а у септембру у бању Врујци.

Сваке среде у просторијама Удружења пензионера Пећинци проверава се здравствено стање чланова – мере се шећер у крви и крвни притисак. Велику заслугу за ове активности има директор Центра за социјални рад Биљана Јовичић. Веома успешна је и сарадња са локалном самоуправом. Захваљујући разумевању председника општине Синише Вукова (обезбеђени су новац и превоз), чланови Удружења пензионера учествовали су и на Првој олимпијади трећег доба, одржаној у Сокобањи.

Слободан Плавшић

РУМА

Следеће у Бањалуци

У трећем колу такмичења лиге куглаша за слепа и слабо вида лица, одржаном у Руми, најбољи су били домаћини, друго место је припало Београђанима, а треће Бањалучанима. Уз ове три, у такмичењу учествује и екипа слепих и слабо видих из Шапца, која је била домаћин у првом колу када су најуспешнији били Београђани. Друго коло је одиграно у Београду, а тада су највише чуњева оборили такмичари из Бањалуке.

Предстојеће, четврто коло, заказано је за 18. октобар у Бањалуци.

Д. Р.

ЖИТОРАЂА

Наредни сусрети у Нишу

У Житорађи су крајем септембра одржани 27. сусрети пензионера Нишавског, Пиротског и Топличког округа којима је присуствовао и др Јован Кркобабић, вицепремијер Владе Републике Србије и председник ПУПС-а.

Око 400 пензионера из три округа, као и госте из Чачка, Краљева, Крушевца, Лесковца и Врања, поздравио је председник општине Станимир Ђокић и пожелео им леп боравак у средини у којој се, последњих година, у просеку роди око 200 беба па је општина Житорађа све бројнија и у њој сада живи око 19.000 становника.

Др Кркобабић је најавио да је договорено да до краја 2009. године пензијске припадности буду на нивоу 70 посто плата и да је у току израда пензијског закона према коме ће старији од 65 година имати бесплатну здравствену заштиту. Планирано је да се наредни, 28. сусрети пензионера три округа одрже следеће године у Нишу.

З. Димкић

ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ

Посета Смедереву

Општинска организација пензионера из Великог Градишта уприличила је једнодневну екскурзију до Смедерева: 35 чланова посетили су „Смедеревску јесен“, са које су понели лепе утиске, а затим се, као гости Месне организације Доњи град, дружили са колегицама и колегама, са жељом да се то понови и до године.

С. Пупазић

ИНЂИЈА

Простор за „Мој Срем“

Удружење оболелих од мултипле склерозе „Мој Срем“, са седиштем у Инђији, добило је нове просторије које се налазе у Југ Богдановој број 6. Захваљујући разумевању локалне самоуправе у Инђији, која плаћа закуп просторија, Удружење је решило проблем смештаја.

– Удружење окупља чланове из свих сремских општина, па смо сада задовољни јер имамо где да се дружимо. У новим просторијама имамо рачунар на којем обучавамо чланове за рад са њим – каже Радиша Лекић, председник Удружења.

Д. Р.

РУСКО СЕЛО

Снабдевање на кредит

Истовар врећа у Дому пензионера

Стигао је и наручени сир

Месна организација пензионера у Руском Селу, у кињинској општини, окупила је, од 504 корисника пензије, око 300 чланова од којих 70 одсто прима пензију испод просечног износа, указује председник Душан Билбија; стога снабдевање намирницама и огревом на бескаматни кредит представља прави спас.

– Већина не би могла да приушти себи и породици зимницу да је не купује на рате – каже Душан Глогинић, секретар, задужен за набавке и расподелу наручених количина.

Ове године набављено је 450 врећа од по 25 килограма брашна и 27 од по 50 килограма шећера са роком отплате у четири 15-дневне рате. Стигло је и 80 пакета сувомеснатих производа. И сир се купује на „креду“, а око 230 тона угља је већ у шупама наручилаца који га отплаћују у шест месечних рата.

Душан Билбија најављује да ће у Дому пензионера у Руском Селу бити изграђен магацин за прехранбену робу са замрзивачем па ће преспеле намирнице моћи да се привремено чувају и издају без гужве.

С. Завишић

Попуст на екологију

Живим у Сарајевској улици у Београду и вероватно би многи, поготово они који нису одавде, рекли да је лепо живети у центру. Као и све предности, и ова има и своју другу страну, а то су, у овом случају, бука и загађеност. Слична је ситуација и у улицама: 27. марта, Гаврила Принципа, 29. новембра (стари називи, не знам баш тачно нове)... Ту смо где смо, јесте нам све близу, али шта удишемо и уз какву буку...

Плаћамо, као и сви, градско грађевинско земљиште, а пошто смо у центру, у екстра или првој зони, цена је виша. А плаћамо, опет као и сви, и додатак за екологију која је, у нашим условима, научна фантастика.

Зато предлажем да се нама из овако угрожених улица обрачунава неки еколошки попуст па да бар тако осетимо олакшицу за оно што нам свакодневно угрожава здравствени биланс.

**С поштовањем,
З. Лазаревић, Београд**

ПИШИТЕ НАМ,

Драги читаоци,
Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности број 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на proffice@pio.rs

ПИСМА

Мејл путује дилижансом

Кад ми је почетком септембра банкомат ОТП банке на видиковачкој пијаци „прогутао“ виза картицу Поштанске штедионице (код њих ми је текући рачун), ни слутила нисам колико ће ми нерава и времена бити потребно док је не добијем назад.

Задржавање картице пријавила сам Штедионици и добила савет да се јавим кроз три дана, док се „процесуира“ пријава. После тог рока, речено ми је да картица још није стигла и да се распитујем свакодневно. Распитивала сам се – и тако осам дана: картице нема из ОТП банке. Деве-тог дана, изненађени глас са друге стране пита зашто ја њих уопште зовем кад ОТП банка не враћа њима картице, већ треба у банци да је подигнем. Наравно да нису знали у коју филијалу да ме упуте. Када сам сама пронашла, потврдило се да картица јесте код њих, али да могу да ми је врате тек када из Поштанске штедионице добију мејлом потврду да то треба да ураде.

Још пет дана је прошло, а мејла нема, па нема. Када сам стигла до генералног директора, секретарица се потрудила да сазна о чему се ради и добила сам објашњење да је радница која шаље мејлове на одмору, а она која је мења – болесна. Понудила сам да одем до њих и сама пошаљем мејл, али некако су ипак успели да то ураде без моје помоћи па ми је 15 дана касније у експозитури ОТП банке (на-домак моје куће) коначно враћена картица.

Технологију, добро дошла у Србију, једино је што могу да прокоментаришем, а осталима да посаветујем да добро пазе пред банкоматима да им се слично не догоди.

**Р. Марковић,
Београд**

До Будве без замора

После пет година мој супруг и ја смо десет дана провели у Будви, јер од скромних пензија то претходних година нисмо могли да учинимо.

Када смо се договарали којег ћемо превозника одабрати, јер из Љубовије до Будве има скоро 400 километара, определили смо се за „Аутобанат“ из Зрењанина по препоруци пријатеља да су аутобуси тог превозника удобни са клима-уређајима. Друго, цена превоза је заиста скромна, 1.800 динара у оба правца.

За непуних девет часова, уз три паузе, стигли смо у Будву. Нисмо осетили никакав замор мада смо у седмој деценији. Путовање је било веома пријатно уз тиху и одабрану музику.

Морам да похвалим и возаче „Аутобаната“, Жику Лазарова и Драгана Василјева, у одласку, и Славишу Илића и Милисава Слијепчевића, у повратку. Приметила сам да су им сви путници, као и ми, на изласку из аутобуса упутили речи захвалности. Ако идућег лета решимо да кренемо на Црногорско приморје, поново ћемо путовати са истим превозником који цени путнике и удовољава им.

**Олга Неговановић,
Љубовија**

-П-

Планови са дефинисаним пензијским надокнадама

(енгл. „дефинед бенефит планс“) представљају планове у оквиру којих се унапред дефинише пензијска надокнада помоћу одређене формуле која укључује параметре као што су, на пример, зарада запосленог и дужина радног стажа. Ризик инвестирања средстава код овог пензијског плана најчешће сноси послодавац. Ови планови су веома сложени и зато подлежу ригорознијој законској регулативи.

Повраћај више плаћених доприноса

обавља се по истеку календарске године, за претходну, на основу унетих података у матичну евиденцију надлежне организације за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, на основу потврда исплатилаца прихода о висини основице доприноса и обрачунатим и плаћеним доприносима по одбитку, као и података надлежне организационе јединице Пореске управе о основици и висини обрачунатог и плаћеног доприноса по решењу (према Правилнику о условима, поступку и начину повраћаја више плаћеног доприноса за обавезно социјално осигурање и престанку обавезе плаћања доприноса по основу уговорене накнаде у текућој години). До више плаћених доприноса може доћи, на пример, када се на зараду плаћају доприноси на највишу основицу, а осигураник истовремено прима накнаду по уговору о делу на коју исплатилац обрачунава доприносе за пензијско инвалидско осигурање.

(Извор: „Речник појмова из пензијског осигурања“, аутора др Јелене Кочовић и др Татјане Ракоњац-Антић)

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ СВОЈА ПРАВА Најнижи износ пензије

У прописима из области пензијског и инвалидског осигурања одувек су постојали они који су штитили најугроженију категорију корисника пензија.

У почетку то је био заштитни додатак на који су имали право сви пензионери чија је месечна надокнада износила мање од граничног износа. Тај износ се одређивао сваке године у висини 60 одсто просечне зараде из претходне године, а затим се у току године усклађивао на исти начин као и пензије.

Висина пензије није била једини услов за коришћење овог права већ је било потребно да пензионер, као и чланови његовог домаћинства немају других прихода довољних за издржавање.

Касније се ово право претворило у најнижи износ пензије. Од 1992. године најнижи износ пензије није био исти за све осигуранике. Разлика се правила за осигуранике запослене и самосталне обвезнике, с једне, и пољопривреднике са друге стране. Основица за запослене и самосталце је била просечна зарада у Републици, а за пољопривреднике најнижа основица осигурања за ову категорију осигураника.

Разлика је прављена и по основу оствареног стажа пре одласка у пензију, па су се најнижи износи пензије одређивали у пет категорија од 40 до 80 одсто просечне зараде у Републици, односно најниже основице осигурања.

Ово је важило за све кориснике пензија, с тим да се за старосне и инвалидске пензионере тражио различит навршен стаж за исти проценат најниже пензије, док је најнижа породична пензија зависила од броја чланова породице који је користе.

Изменом Закона о ПИО од 2002. године поново се уводи један најнижи износ пензије за све кориснике чија пензија не досеже минимум – 20 одсто бруто зараде из претходне године, а тај износ се усклађује на исти начин као и пензија. Законом из 2003. године преузет је овако утврђен најнижи износ, али је изменама Закона 2006. године граница повећана на 25 одсто просечне зараде у Републици у претходној години.

Корисници који су стекли најнижи износ пензије у ранијем периоду задржали су стечена права по прописима који су важили у тренутку признатог права, јер је за њих то било повољније.

Без присилног пензионисања

Милена Рац – Сремска Митровица: Запослена сам у ЈП „Војводинашуме“ Петроварадин. Имам 58 година живота и 38 година радног стажа. Послодавац је планирао да ме пошаље у пензију по основу дужине радног стажа. Интересује ме да ли је то по закону и која је старосна граница за жене.

Одговор: Ви свакако испуњавате услов за одлазак у пуну старосну пензију јер имате више од 35 година рад-

ног стажа и старији сте од 53 године.

Ваш послодавац нема могућност да Вам раскине радни однос по сили закона, јер је Ваше право да радите до 65 година. Ипак, ако буде спроведен социјални програм, може доћи до престанка потребе за Вашим радом услед технолошких, економских или организационих промена у предузећу. У том случају, Ви не идете на евиденцију незапослених јер имате право на старосну пензију.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

*Весна Вићентијевић,
Сектор за односе с јавношћу*

За нову основицу – нови захтев

Зорица Р. – Београд: Радила сам 29 година у фирми која је продата. Била сам годину дана на евиденцији Националне службе за запошљавање. Затим сам годину дана сама уплаћивала доприносе за ПИО по основици од 35 одсто, а сада сам поднела захтев да уплаћујем на основицу од 80 одсто. Интересује ме да ли могу месечно да уплаћујем доприносе ПИО према финансијским могућностима, а да сваки пут не подносим нови захтев за промену основице.

Одговор: Приликом укључивања у обавезно осигурање

по чл. 15 Закона о пензијско-инвалидском осигурању, сами бирате основицу на коју желите да плаћате допринос, што се после утврђује решењем. Ово може да се измени само новим решењем, такође на Ваш захтев. То значи да нема могућности да сами мењате основицу ако о томе није донето решење на Ваш захтев.

Саветујемо Вам да код даље уплате доприноса по могућности бирате вишу основицу јер ће то једнога дана утицати на висину Ваше пензије. Такође напомињемо да док уплаћујете допринос по чл. 15 Закона о ПИО не можете истовремено бити и у некој другој врсти осигурања.

Битна радна способност

Миодраг Живковић – Зајечар: Имам 59 година живота, а 29 година и девет месеци радног стажа. Оболео сам и нисам способан за привређивање. Молим вас да ми одговорите да ли имам право на инвалидску пензију или старосну, и каква су за сада моја права.

Одговор: По годинама живота и радног стажа, Ви ис-

пуњавате услов за инвалидску пензију, али је за ово право битан потпуни губитак радне способности. То утврђује искључиво орган вештачења на основу оригиналне медицинске документације и непосредним увидом у Ваше здравствено стање. На Вама је да поднесете захтев за инвалидску пензију. Услов за старосну пензију немате; било би потребно да имате 63 године и шест месеци у 2008. години.

Како до коначног решења

Гордана Пејовић – Ниш: Почетком марта 2008. године добила сам привремено решење за породичну пензију. Решење је привремено до утврђивања просечне годишње зараде за 2007. годину. Како је прошло девет месеци од истека 2007. године, интересује ме да ли по закону постоји рок за које време треба да се донесе коначно решење. У мом случају ништа није спорно.

Одговор: Почетком марта 2008. године још није била позната просечна зарада за 2007. годину па стога није било могуће донети коначно решење о Вашој породичној пензији. Фонд ПИО коначно решење доноси по службеној дужности, али због многобројних обавеза и обима послова није увек ажуран у том делу. Саветујемо Вас да не чекате доношење коначног решења, већ да сами поднесете захтев надлежној филијали ПИО.

Сизиф се уморио

Пре брака сам био мушко, а сада сам ожењен човек.

Сизиф се уморио. А камен би још.

Прође живот док трепнеш. Не варајте намигивањем.

Горан Докна

Срђан Јовановић

РЕКЛИ СУ О... ОБЕЋАЊИМА

Обећати значи имати потенцијал да разочараш људе.

Сирил Цоноли

Обећавамо надајући се, а чинимо страхујући.

Франсоа де Ларошфуко

Човек би морао уистину имати добро памћење кад би памтио све што је обећао.

Фридрих Ниче

Ко најспорије обећава, увек најверније испуњава своје обећање.

Жан-Жак Русо

Обећања и кора од пите направљени су да се преломе.

Џонатан Свифт

Да бисмо одржали реч, најбоље је да је никада не дајемо.

Желиш ли бити успешан, обећај пуно, а не направи ништа.

Наполеон Бонапарта

Политичари су свуда исти: обећаће да ће саградити мост и онде где река не пролази.

Никита Хрушчов

Увек сумњајте у велика обећања.

Теодор Паркер

Кад мушкарац обећава жени да ће је увек волети, претпоставља да она истовремено њему обећава да ће увек бити љупка, и ако она не одржи реч, он се више не сматра обавезним да држи своје обећање.

Шарл Луј Монтескје

Главу горе

Просечан пензионер је натпросечан човек зато што успева да живи испод просека.

Потрошачи, главу горе, у погледу цена.

Демократски је да мислите шта хоћете, али пожељно је да мислите и шта можете.

Ако имате новац, потрошите га на здравље, за лечење ионако немате довољно.

Није довољно само правити демократију. Потребно је и плаћати алиментацију за њу.

Авангарда пребогатих не само да вуче напред, него и одсвукуд.

Слободан Дучић

Молим за реч

Пензионери ће и даље имати бикини примања. Пензије из два дела.

Постали смо спортска нација. За бољи живот мораћемо да играмо квалификације.

Припазите на здраву храну. Цена јој и није нарочито здрава.

Дејан Патаковић

Зимница

Ко се храни биљном храном дуже живи. Судећи по цени меса, пензионери ће бити дуговечни.

Био је апстрактни сликар. Цртао је – з и м н и ц у!

Повуци, потегни, ишчупаше пензионери стругане роткве за зимницу.

Душан Старчевић

(X)уморне мисли

На изборима је најбоље бити народ. Сви су на његовој страни!

Сваке недеље посветим један сат личном богаћењу. Попуним тикет за лото.

Дајем све од себе, али тако скромна понуда никога не занима.

Витомир Теофиловић

Човек, пас и слон

Са комшијама немам никаквих проблема. И не виђамо се.

Пас лаје и на слона. На безбедној даљини сви су јунаци.

Шведски сто је српски изум. Дигне ко шта стигне.

И миловање и батине почињу од главе.

За Гордијев чвор фали нам – петља!

Милован Петровић
Веркин

Миодраг Величковић

ФИЛОЗОФИ ОПШТЕ ПРАКСЕ

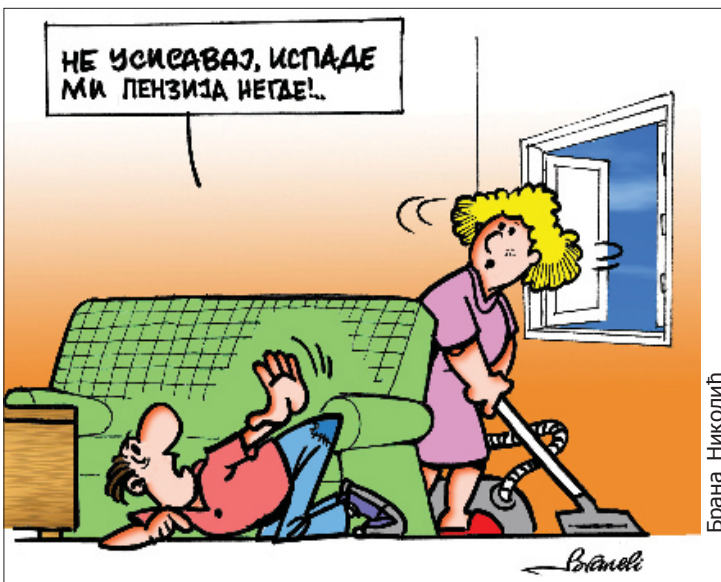
Ех, те информације

Колико пута се говорило, писало, критиковало и колико закона и прописа је донето о тзв. приступу свим информацијама државног или приватног карактера. А на крају испаде да се много причало, а мало урадило, док, ето, на напредном Западу сасвим је другачије па је, понекад, дозвољен приступ и приватном животу неког председника.

А да није увек тако, и то кад је најважније, доказ је ова застрашујућа светска економска криза која се одавно брчкала у банкарском лонцу. Банкари су мудро ћутали и нигде, баш нигде, није био дозвољен приступ тим информацијама да би мали људи на време реаговали или се спасавали, ако су, рецимо, узели кредит. Ћутали, дакле, богати банкарски, а неки од њих су чак повукли и своје улоге из банака видећи како се полако руше. И енглески лордови, највећи фармери у Краљевини, својевремено су мудро ћутали док су им краве све више биле „луде“ и тако оштетили своју земљу за силне милијарде.

Према томе, леп је оптимизам нашег гувернера Радована Јелашића који каже да ће нас ова светска криза само мало очешати, али није лепо што он као стручњак не рече да ће нас та криза и добро лупити, нарочито тамо где смо најтањи: по инвестицијама. Јер, како ће нам сада доћи толико обећаване ђелићевске стране инвестиције кад су страни улагачи шворц па неће имати ни долар за неку нашу шећерану као што је имао домаћи мистер Коле.

Борос

Доскоци

Требало би увести додатни порез на памет. Онда би се знало ко чиме располаже.

Не смем да једем трипут дневно. Нисам дорастао изазову!

Имамо превише клонова за наш циркус.

Раде Ђерговић

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЗОВЧИЋ	РИБА СЕВЕРНОГ МОРА	ГРАДИ- ТЕЉСТВО	ЈЕДНО САЗВЕЖЂЕ	ЗАПАЉЕЊЕ УШИУ	ФОЛК ПЕВАЧИЦА, САШКА	АПАТКА ЗА ОКОПАВА- ЊЕ, ОКАПАЧ	МАХАЊЕ, МЛАТАРАЊЕ	ПЛОДНА ЗЕМЉА ЗА ОРАЊЕ
СВУД ОКОЛО								
СПЛУЖБА ИЗНАЈМЉИ- ВАЊА АУТОМОБ.								
ТИП АУТОБУСА ЗА ТУРИСТЕ								
ГЛАС ОСИГУ- РАНИКА	РТ У ГРАЧКОЈ							
	МЕНДЕЉЕ- ВИЈУМ							
МАРИНАДА (МН.)								
СПОРТСКА ОДЕГА					ИТАЛ. КО- МЕДИЦИЈАШ			
					СЕДИШТЕ АУТОМОБ.			
ГЛАС ОСИГУ- РАНИКА	СТЕВАН СРЕМАЦ				ЖЕНСКО ИМЕ			
	РЕЧНО ОСТРВО				ДЕЛАТН. ДРУШТВА			
КОЊ У ПЕСМИ			ОЗНАКА ПИРОТА			ОЗНАКА ЕНЕРГИЈЕ		ОБУСТАВА
			УБИТИ ДИВЉАЧ			ПОДСТРЕ- КАЧ		
ЗАМАК (МН.)							ФОСФОР	
							ВРСТА ВИНОВЕ ЛОЗЕ	
ГРЧКИ МИТСКИ ПЕВАЧИ						ВРСТА ПТИЦЕ		
						ПОКРЕТ ОТПОРА У ГРЧКОЈ		
ГЛАС ОСИГУ- РАНИКА	СПРАВА ЗА МЕРЕЊЕ ТЕМПЕ- РАТУРЕ	ШКОЛСКЕ ПИСАНКЕ						
		ЛАБОРАТ. ПОСУДА						
ХАРТИЈА ЗА ПАКОВАЊЕ ТЕЧНОСТИ								
СНАБДЕТИ НЕШТО ОПРЕМОМ								
ИСПРЕД, НАПРЕД						ПОСАО		
						ЖЕЛЕЗН. КОМПО- ЗИЦИЈА		
ВРСТА СОБЕ (ЗООЛ.)								ИМЕ ПИСЦА ПУСЛОЈИГА
ПОКАЗНА ЗАМЕ- НИЦА					ОСН. ТАРИФА (СКР.)		ОЗНАКА АУСТРИЈЕ	
					ОЛИВЕР ОДМИЉА		ГРАД У БЕЛГИЈИ	
ОКСИД СА СВОЈСТВОМ КИСЕЛИНА								
ЈЕДНО- ВАЛЕНТИНИ РАДИКАЛ						ГОМИЛА, ХРПА		
						СИМБОЛ АЗОТА		
СИМБОЛ РАДИЈУМА			РЕКА У АУСТРИЈИ, ПРИТОКА ДУНАВА				КОЊСКИ ПОВОДАЦ	

Решење из прошлог броја: испровоцирати, и, спремати се, Орск, крематоријум, вс, одо, лак, дамари, Ратко, ако, Сирт, етил, прорез, ски, нимало, сал, Атал, Исак Њутн, Таса, а, тете, кринолина, и, Ирма, контракт.